

# **A Magyar Tudományos Akadémia Műszaki Tudományok Osztályának ügyrendje**

A Műszaki Tudományok Osztálya (a továbbiakban Osztály) ügyrendjét a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény (a továbbiakban MTAtv), a Magyar Tudományos Akadémia Alapszabálya (a továbbiakban Alapszabály) és az Akadémiai Ügyrend (a továbbiakban Ügyrend) alapján a következők szerint állapítja meg.

## **1. § Az Osztály jogállása**

- (1) A tudományos osztály a Magyar Tudományos Akadémiának egy tudományág vagy több egymáshoz közel álló tudományág képviselőit magába foglaló egysége, a tudományos szakmai autonómiának és egyben az Akadémia köztisztviselési struktúrájának alapegysége.
- (2) A tudományos osztályok számát és elnevezését az Alapszabály 38. §-a rögzíti.
- (3) Az Osztály működésével összefüggő titkársági és tudományszervezési feladatokat a Természettudományi Titkárság, annak vezetője és a Természettudományi Titkárságnak az Osztályhoz tartozó szakreferense (a továbbiakban szakreferens) látja el.

## **2. § Az Osztály tagjai**

- (1) Az Osztály tagjai az Osztály tudományterületén megválasztott akadémikusok és nem akadémikus közgyűlési képviselők. Egy személy egyidejűleg csak egy tudományos osztálynak lehet a tagja.
- (2) Minden új akadémikus annak az osztálynak a tagja, amely a tagságra javasolta. Ha a javaslattevők több osztályhoz is tartoznak, a megválasztott akadémikus annak az osztálynak lesz a tagja, amelyik az ajánlásokat – az akadémikussá jelölés céljából – befogadta. A tiszteleti és a külső tag is annak az osztálynak a tagja, amelyik a tagságra jelölte.
- (3) Ha az akadémikus a kutatásai során tudományterületet változtat, indoklással kérheti másik osztályba való átsorolását.
- (4) Az Osztály munkájában való részvétel tartós (6 hónapot meghaladó) akadályoztatását az akadémikus az Osztály szakreferensének írásban (levélben, e-mailben) köteles bejelenteni, megjelölve a távollét várható időtartamát. A Természettudományi Titkárság vezetője a szakreferens közreműködésével köteles figyelemmel kísérni a tagok osztályüléseken való részvételét, és a tartós távollétról tájékoztatja az Osztály elnökét.
- (5) Az Osztály elnökének feladata, hogy az egy évnél hosszabb külföldi tartózkodás miatti tiszteletdíj-felfüggesztésre vonatkozó elnöki határozatra felhívja a tagok figyelmét, és ezzel kapcsolatosan évenként a tagok írásbeli nyilatkozatát kérje, és az egy évet meghaladó külföldi tartózkodás esetén a nyilatkozatot a Természettudományi Titkárságra megküldje.
- (6) A 70 évesnél idősebb akadémikus önkéntes feladatvállalásként vesz részt az Akadémia és az Osztály munkájában (Alapszabály 16. § (4)).

### 3. § Az Osztály elnöke és elnökhelyettese

- (1) Az Osztály a hazai akadémikus tagjai közül három évre osztályelnököt és osztályelnök-helyettest választ. A megbíztatás idejének lejártával a tisztséget betöltők egy alkalommal újraválaszthatók. Ugyanazt a tisztséget egy személy összesen kétszer töltheti be.
- (2) Az Osztály elnöke felelős azért, hogy az Osztály az MTAtv-ben, az Alapszabályban és Ügyrendben, valamint egyéb akadémiai szabályozásokban és a jelen Ügyrendben meghatározottak szerint működjön.
- (3) Az Osztály elnöke
  - a) képviseli az Osztályt az Elnökségben, beszámol az Osztálynak az elnökségi ülések napirendjére kerülő kérdésekről és az Elnökség határozatairól;
  - b) vezeti az osztályüléseket;
  - c) összehangolja az Osztályhoz tartozó tudományos bizottságok munkáját;
  - d) önálló döntési jogkört gyakorol azokban a nem kizárólagosan az Osztály hatáskörébe tartozó ügyekben, amelyek sürgősségükre tekintettel nem vihetők az osztályülés elé;
  - e) beszámol az Osztálynak két osztályülés között megtett intézkedéseiről;
  - f) megküldi jóváhagyásra az Elnökségnek az osztályügyrendet, illetőleg annak módosításait;
  - g) tájékoztatja az Akadémia elnökét vagy illetékes alelnökét az Osztálynak a más osztályok vagy az Akadémia egésze szempontjából is jelentős tevékenységéről és állásfoglalásairól;
  - h) jegyzi, továbbítja vagy közlésezi az Osztálynak a 4. § (2) bekezdésben meghatározott, a tudományterületet érintő kérdésekben tett elvi állásfoglalásait, egyedi kérdésekben tett véleménynyilvánításait az Alapszabály 3. §-ában szabályozottak szerint.
- (4) Az Osztály elnökét távollétében az osztályelnök-helyettes helyettesíti. Az osztályülést az Osztály elnöke és helyettese távollétében az osztályelnök által az Osztály hazai akadémikusai közül felkért tagja vezeti.
- (5) Az osztályelnöki vagy elnökhelyettesi tisztség akadémiai ciklus közben történt megüresedése esetén az Osztály új osztályelnököt, illetve elnökhelyettest választ. Az így elnyert megbíztatás ideje nem számít bele az (1) bekezdésben szabályozott tisztségviselési időtartamba.

### 4. § Az Osztály illetékessége, feladat- és hatásköre

- (1) Az Osztály ellátja az Akadémia közfadataiból reá háruló, a tudományterületét érintő teendőket. Az Osztály önállóan, de a Közgyűlés határozatai, iránymutatásai szerint jár el és hozza meg a döntéseit. Az Osztály alapvető feladatait az MTAtv, továbbá az akadémiai Alapszabály és Ügyrend határozzák meg.
- (2) A Műszaki Tudományok Osztálya az alábbi tudományterületek (tudományszakok, tudományágak, ágazatok) tekintetében állapítja meg illetékességét: akusztika, anyagtudományok-technológiák, automatizálás-számítástechnika, áramlás-hőtechnika, elektrotechnika, elektronikus eszközök-technológiák, energetika, építészettudomány, gépszerkezettan, informatika, közlekedéstudomány, metallurgia, szál- és kompozittechnológia, szilárd testek mechanikája, távközlési rendszerek, vízgazdálkodás-tudomány.

- (3) Az Osztály a tudományterületét érintő országos jelentőségű kérdésekben és a társadalmi élet átfogó problémáiban – saját elhatározásából vagy felkérésre – a tudományterületét érintő kérdésekben elvi állásfoglalást tehet, egyedi kérdésben véleményt nyilváníthat.
- (4) Az Osztály az Akadémia hatáskörét érintő kérdésekben
- a) figyelemmel kíséri, segíti és értékeli a tudományágban folyó tudományos tevékenységet;
  - b) állást foglal és véleményt nyilvánít a tudományág körébe tartozó vagy a tudományág szempontjából jelentős tudományos, tudománypolitikai, kutatásszervezési és személyi kérdésekben;
  - c) közreműködik a tudományterületéhez, tudományágához tartozó akadémiai kutatóközpontok és szervezeti egységeikként működő kutatóintézetek, valamint az önálló jogi személyű kutatóintézetek (a továbbiakban: önálló kutatóintézetek) munkájának értékelésében; valamint a kutatóközpontok és önálló kutatóintézetek igazgatóinak kiválasztásához szükséges véleményezési eljárásban;
  - d) az Akadémia elnökének vagy az AKT-nek a felkérésére állást foglal és véleményt nyilvánít a tudományág területét kutató akadémiai kutatóközpontok, önálló kutatóintézetek és támogatott kutatócsoportok tevékenységéről;
  - e) figyelemmel kíséri a tudományág kutatóhelyeit, egyetemi és más tudományos műhelyeit, továbbá az ezeken kívül működő kutatókat;
  - f) kapcsolatot tart a határon túli magyar tudományosság képviselőivel, a köztestület külső tagjaival;
  - g) kapcsolatot tart a tudományághoz tartozó tudományos társaságokkal;
  - h) különös figyelmet fordít az egyetemekkel való együttműködésre, ezen belül elsősorban az egyetemi oktatásra és a doktori képzésre, közös kutatásokat szervezhet, továbbá részt vehet vagy védnökséget vállalhat az egyetemek által szervezett tudományos konferenciákon;
  - i) tudományos üléseket szervez (évente legalább kétszer);
  - j) részt vesz a Magyar Tudományos Akadémia kétévenként esedékes országgyűlési beszámolójának szakmai előkészítésében.
- (5) Az Osztály az Akadémia működését érintő kérdésekben
- a) véleményt nyilvánít a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi működését meghatározó alapvető belső akadémiai szabályozásokról és az akadémiai közgyűlés napirendjére tűzött előterjesztésekről;
  - b) tudományos bizottságokat és osztályközi tudományos bizottságokat, állandó bizottságokat és eseti bizottságokat, doktori bizottságokat, továbbá szakcsoportokat hozhat létre, működtethet és szüntethet meg;
  - c) ellátja az illetékességi körébe tartozó köztestületi tagok felvételével, besorolásával, nyilvántartásával, felfüggesztésével, lemondásával kapcsolatos feladatokat;
  - d) lebonyolítja az osztály által az AKT-ba, a Közgyűlés állandó bizottságaiba, a Doktori Tanácsba és az Akadémia egyéb bizottságaiba küldendő tagok jelölésének eljárását;
  - e) részt vesz az MTA új levelező és rendes tagjainak, tiszteleti és külső tagjainak jelölésében és megválasztásában a külön erre vonatkozó akadémiai szabályozásban foglaltak szerint;
  - f) kidolgozza a hatáskörét és működését tartalmazó Ügyrendjét;
  - g) kidolgozza az MTA doktora cím elnyerésének az osztályra vonatkozó követelményrendszerét, az azt tartalmazó doktori ügyrendjét, és közreműködik az MTA doktora tudományos cím odaítélése tárgyában megindult eljárásokban;

- h) közreműködik a külön akadémiai szabályozásokban meghatározott, az akadémikusokkal, illetve az MTA doktoraival kapcsolatos szociális és jóléti ügyekben;
  - i) dönt az Osztály illetékességi körébe tartozó díjak odaítéléséről, továbbá javaslattevőként vagy véleményezési jogkörben közreműködik az Osztály illetékességi körébe tartozó, de nem az Osztály által adományozott díjak odaítélésében.
- (6) Az osztályközi tudományos bizottságok létesítéséről és osztályhoz tartozásukról az alapító osztályok közösen döntenek.

## 5. § Az osztályülés hatásköre

- (1) Az Osztály a jogait, feladat- és hatáskörét az ülésein gyakorolja.
- (2) Az osztályülés kizárólagos hatáskörébe tartozik
- a) tudományos bizottság, osztályközi tudományos bizottság, állandó bizottság, eseti bizottság és doktori bizottság, valamint szakcsoportok létesítése és megszüntetése; elnevezésének, tudományterületi illetékességének és szavazati jogú tagjai számának meghatározása; tudományos bizottsági tagok kooptálásának jóváhagyása;
  - b) tudományos bizottsági munkabizottság, albizottság és állandó bizottság létrehozásának jóváhagyása;
  - c) a tudományos osztály elnökének és elnökhelyettesének megválasztása és felmentése, beszámolójának jóváhagyása;
  - d) a köztestületi tagok belépésének jóváhagyása;
  - e) kizárólag az osztály erre jogosult tagjainak (rendes, levelező és külső tagok) ajánlásával a levelező tagságra, a rendes tagságra, a külső tagságra és a tiszteleti tagságra való javaslatétel, a külön akadémiai szabályozásban foglaltak szerint;
  - f) az osztályülések állandó meghívottjainak meghatározása;
  - g) az MTA doktora tudományos cím odaítélését célzó eljárásokban az illetékes tudományos bizottság és/vagy doktori bizottság kijelölése; e bizottságok közreműködésével a kérelmező doktori habitusának – azaz tudományos munkásságának és szakmai alkalmasságának – az értékelése; javaslatétel a Doktori Tanács számára a kérelmező habitusának megítélésére, a szakmailag illetékes bírálókra és a bírálóbizottságra; továbbá a bírálóbizottságnak a nyilvános vita lefolytatása után készített véleménye alapján javaslatétel a Doktori Tanács számára az érdemi döntésre;
  - h) az MTA Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottságával egyetértésben az Osztály könyv- és folyóirat-kiadási politikájának kialakítása és az Osztály számára tervezett, illetőleg rendelkezésre álló keretösszegen belül döntés könyvek és folyóiratok támogatásáról;
  - i) az Osztály és a tudományos bizottságok beszámoló jelentéseinek és a tudományági helyzetelemzéseknek a jóváhagyása, továbbá az Osztály véleményének kinyilvánítása a hozzá tartozó akadémiai kutatóközpontok, önálló kutatóintézetek és támogatott kutatócsoportok munkájáról;
  - j) az Osztály Ügyrendjének elfogadása;
  - k) meghatározott feladat ellátására állandó vagy eseti bizottság létrehozása, megszüntetése, más osztállyal vagy nem akadémiai szervvel, intézménnyel közös feladatot ellátó közös bizottság létrehozásának, megszüntetésének jóváhagyása;
  - l) tagok jelölése akadémiai bizottságokba.
- (3) A kizárólagosan az osztályülés hatáskörébe utalt ügyek tárgyalása és az arról való döntés meghozatala nem ruházható át az Osztály tagjaira, tisztségviselőire vagy bármely más személyre, testületre.

- (4) Azokban az osztályülés nem kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyekben, amelyek sürgősségükre tekintettel nem vihetők az Osztály elé, az osztályelnök – lehetőleg a szakcsoportvezetőkkel vagy más szakmailag illetékes osztálytagokkal való konzultáció után – személyesen dönthet. Döntéséről az Osztályt a legközelebbi osztályülésen tájékoztatni köteles.

## 6. § Az osztályülés működése

- (1) Az osztályülés szavazati jogú tagjai a hazai akadémikusok és a nem akadémikus közgyűlési képviselők. Az Akadémia tagjainak megválasztásában csak a hazai akadémikusok rendelkeznek szavazati joggal, és a doktori eljárás bármely szakaszában csak a hazai akadémikusok és az MTA doktora címmel rendelkező nem akadémikus közgyűlési képviselők szavazhatnak.
- (2) Az osztályülésen tanácskozási joggal vesznek részt az Osztály külső és tiszteleti akadémikus tagjai, az Osztályhoz tartozó kutatóközpontok és önálló kutatóintézetek vezetői, továbbá a tudományos bizottságok elnökei.
- (3) Az osztályülésen részt vehetnek az Osztályhoz és a bizottságokhoz tartozó állandó bizottságok elnökei, valamint az Osztály Eötvös József-koszorúval kitüntetettjei.
- (4) Az osztályüléseken részt vehetnek az Osztály által meghatározott állandó meghívottak, illetve szükség szerint az osztályelnök által felkért külső szakértők is.
- (5) Az osztályülések állandó meghívottja az Akadémia elnöke, a tudományterületileg illetékes alelnöke, főtitkára és főtitkárhelyettese, valamint a Természettudományi Titkárság vezetője és illetékes szakreferense.
- (6) Az osztályülést az osztályelnök készíti elő, hívja össze, tesz javaslatot a napirendjére, és vezeti le. Az osztályülés időpontjáról a résztvevőket legalább két héttel korábban tájékoztatni kell. Az ülés napirendjét és írásos anyagait legalább nyolc nappal az ülés előtt ki kell küldeni.
- (7) Az osztályülés előtt az elnök a napirendi pontokról az elnökhelyetessel, a szakcsoportvezetőkkel, a Természettudományi Titkárság vezetőjével, az Osztály szakreferensével és szükség szerint a Doktori Tanács Osztály által delegált tagjaival megbeszélést tarthat.
- (8) Az Osztály általában havonta, de legalább negyedévenként tart ún. rendes osztályülést. Rendkívüli osztályülést kell összehívni, ha azt az osztály szavazati jogú tagjainak legalább 20%-a indítványozza. A rendkívüli osztályülés napirendjét az osztályelnök az összehívást kezdeményező tagok kérésének alapulvételével állapítja meg.
- (9) A rendes osztályüléseken kívül az osztályülések még az alábbi formában tarthatók:
  - a) a hazai akadémikusok zárt osztályülése;
  - b) a szavazati joggal rendelkező tagok zárt osztályülése;
  - c) korlátozottan nyílt osztályülés az Osztályhoz tartozó köztisztviselői tagok részvételével;
  - d) nyílt osztályülés az Osztály által meghatározottak szerinti széles körben. Ez utóbbi kategóriába tartoznak az Osztály levelező és rendes tagjainak székfoglalói, valamint a levelező tagságra ajánlott jelöltek bemutatkozó előadásaiból szervezett nyílt osztályülések.

- (10) Az osztályülés akkor határozatképes, ha azon a szavazati jogú tagoknak több mint a fele jelen van. A szavazásra jogosultak számának megállapításánál a tartósan külföldön tartózkodó, valamint a távol lévő 70 éven felüli akadémikusok számát nem kell beszámítani.
- (11) A határozathozatal – ha az akadémiai Alapszabály, Ügyrend vagy a jelen Ügyrend másként nem rendelkezik – a jelenlévők egyszerű szótöbbségével történik. Szavazategyenlőség esetén az Osztály elnökének a szavazata dönt. Az Ügyrend elfogadása és módosítása esetén kétharmados szótöbbség szükséges.
- (12) Nyílt szavazáskor az elnök nem szavaz, kivéve a szavazategyenlőség esetét, valamint ha a döntési küszöb eléréséhez az ő szavazata hiányzik. Titkos szavazáskor az elnök is szavaz.
- (13) Az osztályülés az akadémikusi tagjelöléssel és választással kapcsolatban az MTAtv-ben, az akadémiai Alapszabályban és Ügyrendben, továbbá az Akadémikussá választás eljárási szabályai című dokumentumban foglaltak szerint jár el.
- (14) Az osztályülés a doktori ügyekkel kapcsolatban az MTAtv-ben, az akadémiai Alapszabályban és Ügyrendben, a Doktori Szabályzatban, valamint a Doktori Tanács Eljárási Szabályzatában és Ügyrendjében, továbbá az Osztály Doktori Eljárási Ügyrendjében (2. sz. melléklet) foglaltak szerint jár el.
- (15) Az osztályülés a szavazással meghozott döntéseit és a tudományterületei szerint illetékes szakmai tudományos kérdésekben alkotott véleményét sorszámmal és dátummal ellátott határozatban, illetve állásfoglalásban rögzíti.
- (16) Az osztályülésről hangfelvétel készül, amelynek alapján a Természettudományi Titkárság szakreferense összefoglaló emlékeztetőt készít. Az emlékeztetőt az osztályelnök által a szavazati jogú tagok közül felkért hitelesítők hitelesítik. Az emlékeztető a következő osztályülés tájékoztató anyagának része. Az osztályületekről készített emlékeztetőket a Természettudományi Titkárság tartja nyilván és őrzi.

## 7. §

### A tudományos bizottságok jogállása

- (1) A tudományos bizottság és osztályközi tudományos bizottság az Osztály által létrehozott, annak egy szakterületet vagy több egymáshoz közel álló szakterületet képviselő, köztestületi tagságon alapuló egysége, amely az MTAtv-ben, valamint az akadémiai Alapszabályban és Ügyrendben meghatározott feladatokat látja el.
- (2) Az Osztályhoz tartozó tudományos bizottságok elnevezését és létszámát a jelen Ügyrend 1. sz. melléklete rögzíti. Az Osztály jelenleg osztályközi tudományos bizottságot nem működtet.
- (3) A tudományos bizottságokkal összefüggő titkársági és tudományszervezési feladatokat a Természettudományi Titkárság látja el.

## 8. §

### A tudományos bizottságok tagjai, elnöke

- (1) A tudományos bizottságok tagjai

- a) az Akadémia szakterülethez tartozó rendes és levelező tagjai, továbbá
  - b) az Osztály szakterülethez tartozó nem akadémikus közgyűlési képviselői e megbízatásuk időtartamára, valamint
  - c) a szakterülethez tartozó köztestületi tagok által maguk közül választott nem akadémikus köztestületi tagok.
- (2) A hazai akadémikus korlátlan számú tudományos bizottságnak lehet tagja, azzal, hogy szavazati joggal összesen legfeljebb három bizottságban (tudományos bizottság, és osztályközi tudományos bizottság együttesen) rendelkezik, ide nem értve a doktori bizottságot. Tudományos bizottsági tagválasztásnál az akadémikus kizárólag egy bizottságban szavazhat, abban, amelyet ebből a célból előzetesen megjelölt.
  - (3) A nem akadémikus közgyűlési képviselők annak a bizottságnak a tagjai, amelyhez tartozó köztestületi tagok őket közgyűlési képviselőnek választották.
  - (4) Nem akadémikus köztestületi tag csak egy tudományos bizottság vagy osztályközi tudományos bizottság tagja lehet.
  - (5) A doktori ügyeket is tárgyaló tudományos bizottságokat úgy kell létrehozni, hogy a bizottságnak legalább tíz MTA doktora címmel rendelkező tagja legyen, ideértve az akadémikusokat is. Súlyos tudományterületi aránytalanság esetén az Osztálynak lehetősége van az eredeti bizottsági taglétszám maximum 25%-os növelésére és az alulreprezentált tudományterülethez tartozó köztestületi tagok közül új tagok kooptálására. A kooptálást az Osztálynak jóvá kell hagynia. A doktori ügyek tárgyalásánál a bizottságban legalább nyolc, az összeférhetetlenség miatt ki nem zárt, szavazati joggal rendelkező tag jelenléte szükséges. Ha ez a létszám nincs meg, az osztályelnök a szakcsoportvezetőkkel konzultálva dönt arról, hogy melyik tudományos bizottsággal közösen tárgyalható az ügy.
  - (6) A tudományos bizottságok tagjainak a megbízatása három évre szól, és a tagok korlátlan alkalommal újraválaszthatók.
  - (7) A tudományos bizottságok tagjainak választása titkosan, papíralapú vagy elektronikus szavazással történik, az Asz. I. sz. mellékletének 5. §-a (a tudományos bizottsági tagok választására vonatkozó külön szabályok) szabályozza. A választás az adott bizottságra nézve nem érvényes akkor, ha azon a szavazásra jogosultak kevesebb mint 30%-a vett részt. Ez esetben második fordulót kell tartani, amely a leadott szavazatok számától függetlenül érvényes. A doktori ügyeket is tárgyaló tudományos bizottságba jelöltek közül először ki kell választani a sorrendben legtöbb szavazatot kapott MTA doktora (tudomány doktora) címmel rendelkező 10 személyt, majd a megadott létszámkeretig fennmaradó létszámot azokkal kell feltölteni, akik sorrendben a legtöbb szavazatot kapták. Ha az érvényesen megválasztottak létszáma az adott bizottságra előírt kvótát nem éri el, az adott bizottságra nézve új fordulót kell tartani. A második forduló a leadott szavazatok számától függetlenül érvényes.
  - (8) A bizottság a tagok közül megválasztja az elnökét és titkárát. A tisztségviselők megbízatása három évre szól, amelynek lejártával egy alkalommal ugyanarra a tisztségre újraválaszthatók. Az osztályelnöki és bizottsági elnöki tisztségre ugyanaz a személy egyidejűleg nem választható.
  - (9) A bizottság elnöke

- a) képviseli a bizottságot az osztályüléseken, beszámol a bizottságnak az osztályülések bizottságot érintő határozatairól;
- b) összehívja és vezeti a bizottsági üléseket;
- c) beszámol a bizottságnak két bizottsági ülés között megtett intézkedéseiről;
- d) felterjeszti az Osztály elé mindazon bizottsági javaslatokat, amelyekhez az Osztály jóváhagyása szükséges;
- e) megküldi jóváhagyásra az Osztálynak a bizottság ügyrendjét, illetőleg annak módosításait;
- f) tájékoztatja az Osztály elnökét a bizottság tevékenységéről és állásfoglalásairól;
- g) jegyzi, továbbítja vagy közléseket a bizottságnak a tudományterületét érintő kérdésekben tett elvi állásfoglalását, egyedi kérdésekben tett véleménynyilvánítását az Alapszabály 3. §-a szerint.

## 9. §

### A tudományos bizottságok illetékessége, feladat- és hatásköre

- (1) A tudományos bizottság ellátja az MTA-tv-ben, továbbá az akadémiai Alapszabályban és Ügyrendben részére megállapított feladatokat, valamint végzi az Osztály megbízásából a szakterületére jutó feladatokat.
- (2) A tudományos bizottság önállóan, de a Közgyűlés és az illetékes Osztály határozatai, iránymutatásai szerint jár el, hozza meg döntéseit. Saját kezdeményezésre vagy felkérésre a tudományterületét érintő kérdésekben elvi állásfoglalást tesz, egyedi kérdésben véleményt nyilvánít.
- (3) A tudományos bizottság
  - a) figyelemmel kíséri az általa gondozott tudományág fejlődését és hazai helyzetét, értékeli szakterülete nemzetközi fejlődését, és tartalmi javaslatokat tesz az Osztálynak;
  - b) állást foglal és véleményt nyilvánít a tudományág körébe tartozó vagy a tudományág szempontjából jelentős tudományos, tudománypolitikai, kutatásszervezési és személyi kérdésekben;
  - c) az Osztály felkérésére véleményt nyilvánít a szakterületén működő akadémiai kutatóközpontok és intézeteik, önálló kutatóintézetek és támogatott kutatócsoportok tevékenységéről;
  - d) javaslatot tesz az Osztály számára bizottsági tagok kooptálására;
  - e) javaslatot tesz az Osztály számára a bizottsághoz tartozó albizottság és állandó bizottság létesítésére, elnevezésére, megszüntetésére;
  - f) tudományos üléseket szervez;
  - g) részt vesz az MTA doktora cím odaítélésére indult eljárásokban, segíti az Osztályt javaslatának kialakításában;
  - h) a szakterület nevében javaslatot tesz az Osztály könyv- és folyóirat-kiadási tervére;
  - i) a szakterület nevében javaslatot tesz az Akadémia által adományozott, valamint állami kitüntetésre.
- (4) A tudományos bizottságok ügyrendben rögzítik működésük eljárási szabályait, az ügyrendet az Osztály hagyja jóvá.
- (5) A tudományos bizottság – az Osztály jóváhagyásával – munkabizottságot és albizottságot hozhat létre, működtethet és szüntethet meg.



## 10. § A tudományos bizottsági ülés hatásköre

- (1) Az tudományos bizottság a jogait, feladat- és hatáskörét az ülésein gyakorolja.
- (2) A bizottsági ülés kizárólagos hatáskörébe tartozik
  - a) a bizottság elnökének, elnökhelyettesének és titkárának megválasztása és felmentése, a bizottság elnöki beszámolójának jóváhagyása;
  - b) a szakterületre vonatkozó helyzetelemzések jóváhagyása;
  - c) az MTA doktora tudományos cím odaítélését célzó eljárásokban a bizottság illetékességének megállapítása, a kérelmező doktori habitusának – azaz tudományos munkásságának és szakmai alkalmasságának – az értékelése; javaslattétel az Osztály számára a kérelmező habitusának megítélésére, a szakmailag illetékes bírálókra és a bírálóbizottságra;
  - d) kapcsolattartás az Akadémia területi bizottságainak szakbizottságaival;
  - e) a bizottsághoz tartozó albizottságok és állandó bizottságok létrehozása, tagjainak és vezetőinek megválasztása, a javaslat felterjesztése az Osztályhoz jóváhagyásra;
  - f) a szakterületre vonatkozó könyv- és folyóirat-kiadási javaslat elfogadása;
  - g) az Osztály számára készülő javaslatok megvitatása és elfogadása;
  - h) közreműködés a köztestületbe való felvételi eljárásban az akadémiai Ügyrend 11. § (2) bekezdése szerint;
  - i) a bizottság ügyrendjének elfogadása.
- (3) A kizárólagosan a bizottsági ülés hatáskörébe utalt ügyek tárgyalása és a róluk való döntés meghozatala nem ruházható át a bizottság tagjaira, tisztségviselőire vagy bármely más személyre, testületre.
- (4) Azokban a bizottsági ülés nem kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyekben, amelyek sürgősségükre tekintettel nem vihetők a bizottság elé, a bizottság elnöke – szükség szerint a szakmailag illetékes bizottsági tagokkal való konzultáció után – személyesen dönthet. Döntéséről a bizottságot a legközelebbi ülésen tájékoztatni köteles.

## 11. § A tudományos bizottsági ülés működése

- (1) A bizottsági ülés szavazati jogú tagjai a hazai akadémikusok és a nem akadémikus közgyűlési képviselők, valamint a köztestületi tagok által maguk közül választott nem akadémikus köztestületi tagok. Doktori ügyben, a doktori eljárás bármely szakaszában csak a bizottság MTA doktora címmel rendelkező tagjai szavazhatnak.
- (2) A bizottsági ülések állandó meghívottja az Osztály elnöke. A doktori ügyeket tárgyaló bizottsági üléseken részt vesznek a doktori habitusvizsgálat bizottsági előterjesztői. A bizottsági ülésről értesítést kap a Természettudományi Titkárság szakreferense is.
- (3) A bizottsági ülést annak elnöke készíti elő, hívja össze, tesz javaslatot a napirendjére, és vezeti le. Az ülés időpontjáról a résztvevőket legalább két héttel korábban tájékoztatni kell. Az ülés napirendjét és írásos anyagait legalább nyolc nappal az ülés előtt ki kell küldeni.
- (4) A bizottság általában félévenként kétszer tart ülést. Rendkívüli bizottsági ülést kell összehívni, ha azt a bizottság szavazati jogú tagjainak legalább 20%-a indítványozza.

- (5) A bizottsági ülés akkor határozatképes, ha azon a szavazati jogú tagoknak több mint a fele jelen van. A szavazásra jogosultak számának megállapításánál a tartósan külföldön tartózkodó, valamint a távol lévő 70 éven felüli akadémikusok számát nem kell beszámítani.
- (6) A határozathozatal – ha az akadémiai Alapszabály és Ügyrend vagy a jelen Ügyrend másként nem rendelkezik – a jelenlévők egyszerű szótöbbségével történik. Szavazategyenlőség esetén a bizottság elnökének a szavazata dönt. Az Ügyrend elfogadása és módosítása esetén kétharmados szótöbbség szükséges.
- (7) A bizottságoknak a doktori ügyekben való eljárására és szavazási rendjére vonatkozó részletes szabályokat – az MTAtv, az Alapszabály és az Ügyrend rendelkezéseivel összhangban – a Doktori Szabályzat és az Osztály Doktori Eljárási Ügyrendje (2. sz. melléklet) állapítja meg.
- (8) Az ülésről a bizottság titkára emlékeztetőt készít, amelyet az elnök aláírásával megküld a Természettudományi Titkárság szakreferensének.

## **12. § Doktori bizottságok**

- (1) A doktori ügyek tárgyalására Osztály külön doktori bizottságot is létrehozhat. A doktori bizottság jogállására és eljárásrendjére – amennyiben az akadémiai Alapszabály és Ügyrend vagy a Doktori Szabályzat másként nem rendelkezik – a tudományos bizottságokra vonatkozó szabályok irányadók.
- (2) Az Osztály jelenleg doktori bizottságot nem működtet.

## **13. § Állandó bizottságok, albizottságok, eseti bizottságok**

- (1) Az Osztályhoz tartozó állandó bizottság és az osztályközi állandó bizottság az Osztály által meghatározott feladat ellátására létrehozott olyan bizottság, amely alapvetően nem a köztestületi tagságon alapul. Az Osztályhoz tartozó állandó és osztályközi állandó bizottság létesítését, tagjait és elnökét az Osztály szavazati jogú tagjai jelölik és választják. Más osztályhoz tartozó, de az Osztály által érintett osztályközi állandó bizottságba delegált tagokat ugyancsak az Osztály szavazati jogú tagjai jelölik és választják.
- (2) A bizottságokhoz tartozó állandó bizottság és albizottság a bizottság által meghatározott feladat ellátására létrehozott olyan bizottság, amely alapvetően nem a köztestületi tagságon alapul. A bizottsághoz tartozó állandó bizottság és albizottság létesítését, tagjait és elnökét a tudományos bizottság szavazati jogú tagjai jelölik és választják, és az Osztály hagyja jóvá.
- (3) Állandó bizottság, osztályközi állandó bizottság és albizottság nem hozható létre olyan feladat ellátására, amely kifejezetten az Osztály, a bizottság vagy az osztályközi tudományos bizottság hatáskörébe tartozik.
- (4) Állandó bizottság, osztályközi állandó bizottság és albizottság doktori ügyekben nem járhat el.
- (5) Az Osztályhoz tartozó osztályközi állandó bizottságok és a bizottságokhoz tartozó állandó és albizottságok felsorolását az 1. sz. melléklet tartalmazza.

- (6) Az Osztály meghatározott feladatra (előre meghatározott időtartamra) eseti bizottságot is létrehozhat. Az eseti bizottság nem a köztestületi tagságon alapul. Eseti bizottság nem hozható létre a tudományos bizottság, osztályközi tudományos bizottság, állandó bizottság és osztályközi állandó bizottság hatáskörébe tartozó feladatra, sem a doktori eljárásra vonatkozó feladatra.

#### **14. § A szakcsoportok**

- (1) A Műszaki Tudományok Osztálya az osztályülések szakszerű előkészítése és az osztályülések működésének gördülékenysége érdekében szakcsoportokat hoz létre. A szakcsoportok megkönnyítik az osztályelnök és az Osztály tagjai közötti kommunikációt. Egy-egy szakcsoporthoz több – egymáshoz közel álló szakterületen működő – tudományos bizottság tartozik. Az Osztály három szakcsoportot működtet, amelyekhez tartozó bizottságokat az 1. sz. melléklet tartalmazza.
- (2) A szakcsoport tagjai az adott bizottságokhoz tartozó akadémikusok, vezetője (helyettese) a szakcsoport által megválasztott akadémikus. A szakcsoportvezető megbízatása 3 évre szól, és tetszőlegesen ismételhető.
- (3) A szakcsoportok megbeszélhetik az osztályülések előtt az adott napirendi pontokkal kapcsolatos feladatokat, és kialakíthatják az egyes kérdésekben a szakcsoport álláspontját.
- (4) Az osztályelnök kérésére és vezetésével a szakcsoportvezetők a soron következő osztályülések előtt megbeszélést tarthatnak az egyes napirendi pontokról. A megbeszélésen a szakcsoportvezetők képviselik és tolmácsolják a szakcsoport álláspontját az esedékes osztályülés egyes napirendi pontjairól.
- (5) A szakcsoportvezető szükség szerint összehívhatja a szakcsoport tagjait az esedékes osztályülés napirendi pontjainak vagy más, az Osztály előtt álló aktuális feladatoknak a megbeszélésére és az álláspontok kialakítására. A szakcsoport-ülésen kívül a szakcsoportvezető a soron következő osztályülések előtt e-mailben vagy telefonon is tájékozódhat a szakcsoport tagjainál az egyes napirendi pontokról.

#### **15. § Kapcsolattartás az Osztály tagjaival**

- (1) Az osztályülések közötti időszakban az osztálytagokkal való kapcsolattartás elsősorban elektronikus levelezés útján zajlik, a jelen Ügyrendben és a vonatkozó akadémiai szabályozásokban előírt határidők betartásával.
- (2) Az Osztály tagjai elektronikus úton kapják meg az osztályülésre szóló, a napirendet tartalmazó meghívót és az ülés anyagait. A doktori ügyekben keletkező anyagok kiküldéséről az Akadémia Doktori Szabályzata, a Doktori Tanács Eljárási Szabályzata és Ügyrendje, valamint jelen Ügyrend 2. sz. melléklete rendelkezik.
- (3) Minden osztálytag kérheti nyomtatásban az osztályüléshez szükséges dokumentumokat, kivéve a doktori pályázatoknak a pályázó által benyújtott anyagait, amelyek megtekintéséről az Akadémia Doktori Szabályzata, a Doktori Tanács Eljárási Szabályzata és Ügyrendje, valamint jelen Ügyrend 2. sz. melléklete rendelkezik.

**16. §  
Díjak**

- (1) Az Osztály önálló díjat jelenleg nem ad ki.

**17. §  
Folyóiratok**

- (1) Az Osztály az Építés- Építészettudomány c. folyóirat kiadását támogatja.

## 18. § Honlap

- (1) Az Osztály internetes honlapot üzemeltet.
- (2) A honlap szélesebb nyilvánosságnak szánt része közérdekű adatokat tartalmaz az Osztályról (tagjainak a névsorát és a tagok saját honlapjának címét, az osztály doktori eljárásra vonatkozó szabályrendszerét és a kitöltendő űrlapokat stb.).
- (3) A honlap korlátozott hozzáférésű része jelszóval védett, csak az osztálytagok számára érhető el. Ide kerülnek fel az osztályülések anyagai (emlékeztetők, javaslatok, doktori ügyek anyagai stb.).
- (4) A honlapot az osztályelnök irányítása és a Természettudományi Titkárság vezetőjének szakmai felügyelete mellett az Osztály szakreferense kezeli, aki az Osztályon kizárólagos feltöltési joggal rendelkezik. Mind a nyilvános, mind a korlátozott hozzáférésű rész csak olvasásra és letöltésre használható.
- (5) Az Osztály a honlap tartalmi működtetésére szerkesztőbizottságot létesíthet.

A jelen Ügyrendet az Osztály a 2012. március 22-én tartott ülésén fogadta el.

Az Ügyrendet a Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége 2012. június 26-án tartott ülésén 38/2012. (VI. 26.) számú határozatával hagyta jóvá.

**A MŰSZAKI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA  
ÁLTAL LÉTREHOZOTT ÉS MŰKÖDTETETT BIZOTTSÁGOK**

<b>Tudományos bizottságok</b>	<b>Maximális engedélyezett létszám az akadémikusok és a nem akadémikus közgyűlési képviselők nélkül</b>
Anyagtudományi és Technológiai Tudományos Bizottság	24
Áramlás- és Hőtechnikai Tudományos Bizottság	17
Automatizálási és Számítástechnikai Tudományos Bizottság	25
Elektronikus Eszközök és Technológiák Tudományos Bizottság	18
Elektrotechnikai Tudományos Bizottság	16
Energetikai Tudományos Bizottság	18
Építészeti Tudományos Bizottság	23
Gépszerkezettani Tudományos Bizottság	19
Informatikai Tudományos Bizottság	17
Közlekedéstudományi Bizottság	16
Metallurgiai Tudományos Bizottság	15
Szál- és Kompozittechnológiai Tudományos Bizottság	16
Szilárd Testek Mechanikája Tudományos Bizottság	23
Távközlési Tudományos Bizottság	24
Vízgazdálkodás-tudományi Bizottság	15

<b>Osztályközi állandó bizottságok</b>		<b>Résztevő osztályok és bizottságok</b>
<b>Akusztikai Osztályközi Állandó Bizottság</b>	<b>Max. létszám</b>	<b>Műszaki Tudományok Osztálya</b>
	16	Távközlési Tudományos Bizottság
	3	Építészeti Tudományos Bizottság
	5	Automatizálási és Számítástechnikai Tudományos Bizottság
	1	Szilárd Testek Mechanikája Tudományos Bizottság
	1	Áramlás- és Hőtechnikai Tudományos Bizottság
	2	<b>Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya</b>
	4	<b>Orvosi Tudományok Osztálya</b>

<b>Bizottsági állandó bizottságok</b>	<b>Max. létszám</b>
<b>Az Építészeti Tudományos Bizottság állandó bizottságai</b>	
Építészettörténeti, Építészetelméleti és Műemléki Állandó Bizottság	20
Építéstudományi Állandó Bizottság	25
Településtudományi Állandó Bizottság	15

<b>Bizottsági albizottságok</b>
<b>A Gépszerkezettani Tudományos Bizottság albizottságai</b>
Géprendszer Albizottság
Hajtástechnika Albizottság
Mechanizmusok Albizottság
Méretezési Albizottság
Gép- és Terméktervező Albizottság
Tribológiai Albizottság

<b>Szakcsoportok</b>
<b>Gépészmérnöki és Anyagtudományok Szakcsoport</b>
Anyagtudományi és Technológiai Tudományos Bizottság
Áramlás- és Hőtechnikai Tudományos Bizottság
Energetikai Tudományos Bizottság
Gépszerkezettani Tudományos Bizottság
Metallurgiai Tudományos Bizottság
Szál- és Kompozittechnológiai Tudományos Bizottság
<b>Villamosmérnöki és Informatikai Tudományok Szakcsoport</b>
Automatizálási és Számítástechnikai Tudományos Bizottság
Elektronikus Eszközök és Technológiák Tudományos Bizottság
Elektrotechnikai Tudományos Bizottság
Informatikai Tudományos Bizottság
Távközlési Tudományos Bizottság
<b>Építő-, Építész- és Közlekedésmérnöki Tudományok Szakcsoport</b>
Építészeti Tudományos Bizottság
Közlekedéstudományi Bizottság
Szilárd Testek Mechanikája Tudományos Bizottság
Vízgazdálkodás-tudományi Bizottság

## **A MŰSZAKI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYÁNAK DOKTORI ÜGYEKRE IRÁNYADÓ ELJÁRÁSRENDEJE**

### **MŰSZAKI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA**

#### **Az osztályhoz tartozó, doktori ügyekben eljáró bizottságok:**

Anyagtudományi és Technológiai Tudományos Bizottság

Áramlás -és Hőtechnikai Tudományos Bizottság

Automatizálási és Számítástechnikai Tudományos Bizottság

Elektronikus Eszközök és Technológiák Tudományos Bizottság

Elektrotechnikai Tudományos Bizottság

Energetikai Tudományos Bizottság

Építészeti Tudományos Bizottság

Gépszerkezet-tani Tudományos Bizottság

Informatikai Tudományos Bizottság

Közlekedéstudományi Bizottság

Metallurgiai Tudományos Bizottság

Szál- és Kompozittechnológiai Tudományos Bizottság

Szilárd Testek Mechanikája Tudományos Bizottság

Távközlési Tudományos Bizottság

Vízgazdálkodás-tudományi Bizottság

Ügyrend

### **AZ MTA MŰSZAKI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYÁNAK AZ MTA DOKTORA TUDOMÁNYOS CÍM MEGSZERZÉSÉÉRT INDÍTOTT ELJÁRÁSBAN VALÓ KÖZREMŰKÖDÉSÉRŐL**

*Ezt az Ügyrendet a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvénnyel, továbbá az MTA Alapszabályával (9/2011. [XII. 5.] KGY határozat) és Ügyrendjével (10/2011. [XII. 5.] KGY határozat), valamint az MTA Doktori Szabályzatával (11/2011. [XII. 5.] KGY határozat) és az MTA Doktori Tanácsának Eljárési Szabályzatával és Ügyrendjével (12/2012. [II. 28.] elnökségi határozat) együtt kell alkalmazni.*

#### **Eljárési szabályok**

##### **A doktori ügyekben eljáró testületek és személyek**

(D. Sz. 2., 9., 16., 17., 19., 20., 21., 23. §)

1. §.



- (1) Az MTA doktora cím odaítéléséről kizárólag a MTA Doktori Tanácsa (a továbbiakban: Doktori Tanács) dönthet.
- (2) Az MTA doktora tudományos cím megszerzéséért indított eljárásban (a továbbiakban: doktori eljárás) az MTA Műszaki Tudományok Osztálya (a továbbiakban: osztály) testületként jár el, és a Doktori Tanácsnak köteles beszámolni. Ugyancsak testületként járnak el az osztály tudományos bizottságai (a továbbiakban: bizottság) és az osztálynak tartoznak beszámolni. E bizottságok a következők:
  - Anyagtudományi és Technológiai Tudományos Bizottság
  - Áramlás -és Hőtechnikai Tudományos Bizottság
  - Automatizálási és Számítástechnikai Tudományos Bizottság
  - Elektronikus Eszközök és Technológiák Tudományos Bizottság
  - Elektrotechnikai Tudományos Bizottság
  - Energetikai Tudományos Bizottság
  - Építészeti Tudományos Bizottság
  - Gépszerkezettani Tudományos Bizottság
  - Informatikai Tudományos Bizottság
  - Közlekedéstudományi Bizottság
  - Metallurgiai Tudományos Bizottság
  - Szál- és Kompozittechnológiai Tudományos Bizottság
  - Szilárd Testek Mechanikája Tudományos Bizottság
  - Távközlési Tudományos Bizottság
  - Vízgazdálkodás-tudományi Bizottság.
- (3) A doktori eljárásban közreműködő/eljáró, szavazati joggal rendelkező személyek csak az MTA rendes és levelező tagjai és az MTA doktora címmel rendelkezők lehetnek. Szavazati jog nélkül vesznek részt a doktori eljárásban az eljáró testületek fenti címmel vagy fokozattal nem rendelkező tagjai. Kivételes, a jelen ügyrendben meghatározott esetekben előterjesztő, bíráló vagy bírálóbizottsági tag csak PhD- (DLA-) fokozattal rendelkező személy is lehet. A doktori eljárásban nem működhet közre az a személy, aki a D. Sz. 23. § szerint összeférhetetlennek minősül. Ez alól kivételt képez a nyilvános vitán való részvétel és véleménynyilvánítás.
- (4) A doktori ügyeket tárgyaló tudományos bizottságokban a bizottságnak legalább tíz MTA doktora címmel rendelkező tagja kell, hogy legyen, ideértve az akadémikusokat is. Ha ez a létszám nincs meg, az osztályelnök a szakcsoportvezetőkkel konzultálva dönt arról, hogy melyik tudományos bizottsággal közösen tárgyalható az ügy.
- (5) A doktori eljárásban a kérelmező tudományos tevékenységének vizsgálatát és annak eredményeit az ügyben eljáró testület számára előterjesztők mutatják be. A tudományos osztályon egy vagy két, a tudományos bizottságban két vagy három előterjesztő lehet. Adott ügyben ugyanaz a személy a bizottságban és az osztályon előterjesztő nem lehet. Az előterjesztő a tudományág szerint illetékes akadémikus vagy az MTA doktora címmel rendelkező szakember, aki az eljáró testület tagja. Kivételes esetben egyik előterjesztőnek olyan szakember is felkérhető, aki nem tagja a bizottságnak. Ugyancsak kivételes esetben, ha az érintett szakterületnek megfelelő MTA doktora címmel rendelkező személyekből az előterjesztők a szükséges számban nem állíthatók ki, a feladattal legfeljebb egy, csak PhD- (DLA-) fokozattal rendelkező személy is megbízható. Indokolt esetben előterjesztőként legfeljebb egy külföldi szakember is megbízható.

tó. Az előterjesztők távollétében a doktori ügy nem tárgyalható. Tartós távollét esetén a testület elnöke új előterjesztőt kér fel.

- (6) A doktori eljárásban a kérelmező konkrét tudományos eredményeit összefoglaló doktori művének részletes érdemi vizsgálatát és bírálatát hivatalos bírálók végzik, akik bírálatukat a nyilvános vitán a bírálóbizottság előtt mutatják be. A hivatalos bírálók a kérelmező munkásságához közel álló, az MTA doktora címmel rendelkező szakemberek, számuk háromnál kevesebb nem lehet. Ha az érintett szakterületnek megfelelő MTA doktora címmel rendelkező személyekből a három bíráló nem állítható ki, a hivatalos bírálattal legfeljebb egy, csak PhD- (DLA-) fokozattal rendelkező személy is megbízható. Indokolt esetben hivatalos bírálóként legfeljebb egy külföldi szakember is megbízható.
- (7) A kérelmező doktori műben foglalt tudományos eredményeinek részletes érdemi vizsgálatát bírálóbizottság végzi. A bírálóbizottság folytatja le az elbírálásra benyújtott mű nyilvános vitáját, és a hivatalos bírálók véleményét figyelembe véve minősíti a doktori művet, a benne foglalt új tudományos eredményeket, valamint a jelölt vitakészségét. Ennek alapján részletes indoklással alátámasztott javaslatot terjeszt elő a tudományos osztálynak a doktori cím odaítéléséről. A bírálóbizottság elnökből, titkárból és rajtuk kívül legalább öt, legfeljebb hét tagból áll. Ha az érintett szakterületnek megfelelő MTA doktora címmel rendelkező személyekből a teljes bírálóbizottság nem hozható létre, titkár és tag kivételes esetben csak PhD- (DLA-) fokozattal rendelkező személy is lehet, de a bírálóbizottságban összesen legfeljebb két csak PhD- (DLA-) fokozattal rendelkező személy vehet részt.
- (8) A hivatalos bírálók és a bírálóbizottság személyi összetételének összeállításakor a doktori eljárás gördülékenysége érdekében hivatalos bírálónak legalább 5 (3 bíráló és 2 tartalék), a bírálóbizottságba legalább 9 (elnök, titkár, 5 tag és tartalékaik) arra alkalmas szakembert kell kijelölni. Ha az osztálynak vagy bizottságnak kikötései vannak arról, hogy melyik hivatalos bíráló vagy bírálóbizottsági tag helyett melyik tartalék bíráló vagy tartalék tag járhat el, a határozatában erről kifejezetten rendelkeznie kell. Inter- vagy multidiszciplináris pályázat esetén a bírálók és a bírálóbizottság személyi összetétele előre meghatározott számban és arányban több osztály delegáltjából tevődik össze. Ilyenkor az adott osztálynak (bizottságnak, előterjesztőnek) a megadott számú bíráló és bírálóbizottsági tag kétszeresét kell megjelölnie, a tartalékok kijelölésével.
- (9) A bírálók és a bírálóbizottság kijelölésénél a bizottságnak és az osztálynak nagyon körültekintően kell eljárnia, mert a D. Sz. 19. § (2) bekezdése szerint a bírálóbizottság kijelölésével az osztály a doktori műben foglalt tudományos eredmények minősítésére vonatkozó szakmai döntési illetékességét a bírálóbizottságra ruházza át. A bírálóbizottság szakmai döntését tehát sem a bizottságnak, sem az osztálynak nincs joga megkérdőjelezni. A D. Sz. 40. § (3) bekezdése szerint erre nincs is mód, mert a nyilvános vita után érdemi szakmai kifogás már nem terjeszthető elő.
- (10) A doktori eljárásban az előterjesztőkön és a hivatalos bírálókon kívül a jelen Ügyrendben külön meghatározott esetekben saját hatáskörében jár el az osztályelnök és a bizottság elnöke.
- (11) A doktori eljárásnak az osztályt érintő ügyszakában az eljárással kapcsolatos szervezési és végrehajtási feladatokat az osztály titkársági szakreferense (a továbbiakban szakreferens) a Doktori Tanács Titkárságával együttműködve látja el.

## A kérelem benyújtása és visszavonása

(D. Sz. 25., 26., 29., 30. §, D. T. E. Sz. Ü. 7–10. §)

### 2. §

- (1) A doktori pályázat benyújtása három lépésből áll:
  - a kérelem benyújtási szándékát és tervezett időpontját jelző regisztráció a Doktori Tanács pályázati internetes rendszerén keresztül;
  - a tudományos publikációs és hivatkozási adatok feltöltése a Magyar Tudományos Művek Tárába (a továbbiakban: MTMT) és regisztráció az MTMT-nél, azaz az MTMT értesítése a benyújtás szándékáról és annak tervezett időpontjáról, a feltöltés befejezéséről, kérve az MTMT-t a feltöltött adatok ellenőrzésére;
  - a pályázat benyújtása.
- (2) A Doktori Tanácsnál július és augusztus hónapok kivételével folyamatosan lehet regisztrálni azzal a megkötéssel, hogy a regisztráció előtt be kell fejezni a publikációs és hivatkozási adatok feltöltését, és regisztrálni kell az MTMT-nél.
- (3) A feltöltött adatokat az MTMT azok Doktori Tanács adatbázisába való feltöltéséig ideiglenesen lezárja, ellenőrzi, és az adatokról az osztályok tudománymérési követelményeinek megfelelő összesítő adatlapot készít. Erről értesíti a kérelmezőt, akinek módja van a betekintésre és az MTMT által kifogásolt adatok javítására, azonban új publikációk és hivatkozások feltöltésére nincs lehetősége. Benyújtás esetén nyilatkozik az MTMT-nek, hogy véglegesen lezárhatják az adatait, és ő maga is lezárja őket. Ekkor az adatok a Doktori Tanács internetes rendszerében véglegesen lezárásra kerülnek, és a pályázat benyújtható. Benyújtás előtt a kérelmező bármikor – minden következmény nélkül – módosíthatja a regisztrációját, de ezt jeleznie kell a Doktori Tanács Titkárságának és az MTMT-nek. Módosítás esetén az MTMT az adatok ideiglenes lezárását feloldja, és a módosított regisztrációban megjelölt benyújtási időpontnak megfelelő új határidővel zárja le.
- (4) A kérelmezőnek tudnia kell, hogy a publikációk és hivatkozások habitusvizsgálati elbírálása kizárólag az MTMT által ellenőrzött, a Doktori Tanács adatbázisába feltöltött és a jelölt által jóváhagyott, a Doktori Tanács honlapján megjelenő anyag alapján történik, azt követően pótlólag semmiféle publikációs és hivatkozási anyagot nem lehet benyújtani.
- (5) A kérelmet és mellékleteit részben elektronikusan, részben papíralapon kell benyújtani a Doktori Tanács és az osztály doktori honlapján lévő tájékoztatókban meghatározott módon. Az elektronikus benyújtást a Doktori Tanács Titkárságának erre a célra kialakított internetes rendszerében kell megtenni. A papíralapú iratokat a rendszer segítségével kell előállítani, és valamennyit kitöltve és aláírva a Titkárságra kell (személyesen vagy postán) eljuttatni.
- (6) A benyújtandó iratok listáját a D. Sz. 25. §-a és azzal összhangban a Doktori Tanács, valamint az osztály doktori honlapja tartalmazza.
- (7) Ha a kérelmező a pályázatát az Asz. 24. § (6) bekezdése szerint inter- vagy multidiszciplinárisan kívánja elbíráltatni, meg kell neveznie azokat a tudományágakat és érintett tudományos osztályokat, ahova a kérelmét be kívánja nyújtani. Az MTMT ez esetben a kérelmező tudománymérési adatait a megnevezett osztályok követelményeinek megfelelő tudománymérési összesítő adatlapokon adja meg.

- (8) Ha a kérelem hiányos, a hiányok pótlására a D. Sz. 29. §-a szerint van lehetőség. A hiánypótlás elmulasztása esetén a kérelmet a Doktori Tanács Titkársága elutasítja. Nem nyújthatók be hiánypótlás keretében a D. Sz. 25. § (6) bekezdés c), d) e), g), h), i), j) és k) pontjában megjelölt dokumentumok és maga a kérelem. Amennyiben e dokumentumok közül bármelyik hiányzik, a kérelmet el kell utasítani. Nem nyújthatók be és nem fogadhatók be e dokumentumok bármely kiegészítését célzó anyagok sem a kérelem befogadása után, sem a doktori eljárás habitusvizsgálati szakaszában vagy azt követően.
- (9) A kérelmező a doktori eljárás lefolytatására benyújtott kérelmét a doktori eljárás bármely szakaszában, de a Doktori Tanács elutasító és megszüntető döntését megelőzően külön indoklás nélkül írásban visszavonhatja, ennek alapján a Doktori Tanács elnöke az eljárást megszünteti, azonban a befizetett eljárási díj visszafizetésére nincs mód. A megszüntetéstől számított két éven belül új doktori pályázat benyújtására nincs lehetőség.

### **Az illetékesség**

(D. Sz. 18., 31., 32. §, D. T. E. Sz. Ü. 10., 11. §)

### **3. §**

- (1) A Doktori Tanács elnökének a doktori ügyben történő első megkeresésére az osztály elnökének nyilatkoznia kell, hogy a doktori eljárás lefolytatására az osztály tudományág és tudományszak szempontjából illetékes-e. A tudományág szerinti illetékesség a tudományos osztály, a tudományszak szerinti illetékesség a tudományos bizottság illetékességét jelenti. Az illetékesség mérlegelése általában többlépcsős folyamat, és az osztály illetékessége a bizottsági nyilatkozatok után válik véglegessé. Az osztályelnöki nyilatkozathoz az illetékes bizottságok elnökeivel való egyeztetés és az osztályülés döntése szükséges.
- (2) A bizottság az illetékességéről a következő döntéseket hozhatja:
- a) a bizottság az eljárásban való közreműködésre illetékesnek tartja magát, elindítja a doktori habitusvizsgálati eljárást, és erről értesíti az osztály elnökét, vagy
  - b) az eljárásban nem tartja magát illetékesnek, és a kérelmet visszaküldi az osztályelnöknek.
- (3) Az osztály az illetékességéről a következő döntéseket hozhatja:
- a) az osztály illetékesnek tartja magát, megállapítja az érintett szakterület(ke)t, kijelöli az eljárás előkészítésére az illetékes bizottságot, és erről értesíti a Doktori Tanácsot,
  - b) az osztály az eljárásban nem tartja magát illetékesnek, és a kérelmet visszaküldi a Doktori Tanácsnak; ugyanakkor javaslatot tehet az általa illetékesnek tartott osztályra.
- (4) Ha a kérelmező a pályázatát inter- vagy multidiszciplináris kérelemként nyújtotta be, és így több tudományágot jelölt meg, a Doktori Tanács interdiszciplináris kérelem esetén két, multidiszciplináris kérelem esetén három osztályt kér fel az eljárásban való illetékességük megállapítására. Illetékesség esetén nyilatkozatot kér arról, hogy az eljárás során az osztály a befogadó vagy a közreműködő osztály szerepét vállalja-e. Az érintett osztályok egyikének befogadó osztálynak kell lennie. Illetékesség esetén a Doktori Tanács elnöke egyeztet a résztvevő osztályok elnökeivel, hogy melyik osztály legyen a befogadó, és mely(ek) legyen(ek) a közreműködő osztály(ok), és milyen arányban jelöljék ki a hivatalos bírálókat és a bírálóbizottság tagjait.
- (5) Befogadó osztály a kérelmező tudományos munkásságának megítélésében szakmailag leginkább illetékes osztály. Közreműködő osztály, amelynek illetékessége a kérelmező tudományos tevékenységének és a doktori mű témájának csupán egyes részeire terjed ki. A befogadó és a

közreműködő osztály a doktori eljárás habitusvizsgálati szakaszában azonos tevékenységet folytat; azonban a bírálati szakasztól kezdve csak a befogadó osztály vesz részt benne. A habitusvizsgálati eljárást minden résztvevő osztálynak el kell végeznie a saját követelményrendszerre szerint, függetlenül attól, hogy befogadó vagy közreműködő osztály.

- (6) Inter- vagy multidiszciplináris kérelem esetén az osztály az illetékességéről a következő döntéseket hozhatja:
  - a) az osztály nagyrészt illetékesnek tartja magát, vállalja a befogadó osztály szerepét, megállapítja az érintett szakterület(ke)t, kijelöli az eljárás előkészítésére az illetékes bizottságát, és javaslatot tesz az általa illetékesnek tartott további osztály(ok)ra, majd erről értesíti a Doktori Tanácsot,
  - b) az osztály csak kisebb részben tartja magát illetékesnek, a közreműködő osztály szerepét vállalja, megállapítja az érintett szakterület(ke)t, kijelöli az eljárás előkészítésére az illetékes bizottságát, és javaslatot tesz az általa illetékesnek tartott további osztály(ok)ra, majd erről értesíti a Doktori Tanácsot,
  - c) az osztály az eljárásban semmilyen formában nem tartja magát illetékesnek, kizárja magát az eljárásban való részvételtől, és a kérelmet visszaküldi a Doktori Tanácsnak.
- (7) Ha az illetékességet az MTA tudományos osztályai valamennyien kizárták, a Doktori Tanács az eljárásra bocsátást megtagadja. Inter- vagy multidiszciplináris eljárási kérelem esetén, a Doktori Tanács elutasíthatja az eljárásra bocsátást, ha van közreműködő, de nincs befogadó osztály, vagy fordítva, ha van befogadó, de nincs közreműködő osztály. Ilyen esetben a Doktori Tanács felajánlja a kérelmezőnek, hogy módosítsa az inter- vagy multidiszciplináris kérelmét, ennek hiányában az eljárást megszünteti.
- (8) Mind az osztályoknak, mind a bizottságoknak a megbízás kézhezvételétől számított 15, inter- vagy multidiszciplináris pályázat esetén 30 napon belül van lehetőségük nyilatkozni az illetékességről. Ha az osztály vagy a bizottság az illetékességét kizárja, állásfoglalását érdemi indoklással kell ellátnia.
- (9) Az illetékesség a doktori eljárásnak csak a habitusvizsgálati szakaszában mérlegelhető, a bírálati eljárásra bocsátást követően már nem vizsgálható. Hasonlóképpen a tudományterület, a tudományág és a szakterület a bírálati eljárásra bocsátást követően már nem változtatható meg.

#### **Az összeférhetetlenség**

(D. Sz. 23. §)

#### **4. §**

- (1) A doktori eljárásból – a nyilvános vita kivételével – ki van zárva, és az érdemi elbírálásban nem működhet közre, továbbá az ügy tárgyalásakor nem lehet jelen az, aki a D. Sz. 23. § (1) és (2) bekezdése bármelyik pontjában érintett.
- (2) Az összeférhetetlenség kérdésére az ülés elnöke az ülés kezdetén köteles felhívni az ülésen résztvevők figyelmét. Az ülésen megjelent összeférhetetlen személy az ülés elnökének szóban köteles jelezni az összeférhetetlenségét és annak okát, az ülésről távoznia kell. Bíralat, bírálóbizottsági tagság esetén a Doktori Tanács Titkárságának írásban kell jelezni az összeférhetetlenséget és annak okát. Ha a kérelmező tartja összeférhetetlennek a kijelölt bírálót vagy bírálóbizottsági tagot, ezt ugyancsak a Doktori Tanács Titkárságának kell írásban jeleznie. Az összeférhetetlenséget – a

kérelmező előterjesztésére vagy hivatalból – a Doktori Tanács állapítja meg, szükség esetén az Ügyrendi Bizottság véleményét is kikérve.

## **A doktori eljárás**

### **A doktori eljárás szakaszai**

(D. Sz. 24. §)

#### **5. §**

- (1) A doktori eljárás két egymást követő szakaszból áll: a habitusvizsgálati és a bírálati szakaszból. A habitusvizsgálati szakaszban a kérelmező személyét, a bírálati szakaszban a doktori művét vizsgálják.
- (2) A habitusvizsgálati szakasz a kérelmező tudományos munkásságának és teljesítményének (tudományos habitusának) a megítélésére irányuló eljárás, amely a kérelmező tudományos habitusának bizottsági vizsgálatával indul, az osztálynak a doktori mű bírálatra bocsátására vagy elutasítására vonatkozó javaslatával folytatódik, és a Doktori Tanács erre vonatkozó döntésével zárul.
- (3) A bírálati szakasz a kérelmező doktori művében foglalt tudományos eredmények megítélésére irányuló eljárás, amely a doktori mű bírálatra bocsátásával indul, a bírálati folyamattal és a nyilvános vitával, majd a bírálóbizottságnak és az osztálynak a doktori cím odaítélésére vonatkozó javaslatával folytatódik, és a Doktori Tanács erre vonatkozó döntésével zárul.
- (4) A habitusvizsgálati szakaszban nem kerül sor a doktori mű érdemi részletes vizsgálatára, a mű formájával és tartalmával csak annyiban kell foglalkozni, hogy annak alapján megállapítható legyen, hogy a kérelmező helyesen jelölte-e meg a szakterületet, a doktori mű elbírálásra formailag alkalmas-e, rövid értekezés benyújtása esetén annak alapján az eljárás lefolytatható-e, végül kik azok a szakmailag illetékes bírálók és bírálóbizottsági tagok, akik leginkább illetékesek a doktori mű bírálatára.

### **Tudománymetria és minimumkövetelmények**

(D. Sz. 33 §, D. T. E. Sz. Ü. 15. §)

#### **6. §**

- (1) A habitusvizsgálati szakaszban a kérelmező tudományos eredményeit, alkotásait, tudományos publikációit, ezek hazai és nemzetközi visszhangját, a hazai és nemzetközi tudományos közéletben végzett tevékenységét és a tudományos utánpótlás képzésében betöltött szerepét vizsgálják. A tudományos teljesítményét tudománymetriai szempontok figyelembevételével is minősítik. Az osztály habitusvizsgálati követelményeit az osztály doktori honlapján az osztály doktori követelményrendszere tartalmazza.
- (2) A habitusvizsgálati szakasz részét képezi az osztály habitusvizsgálati minimumkövetelményeinek teljesítését vizsgáló eljárás. A minimumkövetelmények a kérelmező publikációs és alkotási tevékenységére, valamint idézettségére vonatkozó, számszerűen meghatározott feltételek, amelyeket a kérelmezőnek maradéktalanul teljesítenie kell. A minimumkövetelmény csak belépési küszöb: szükséges, de nem elégséges feltétel az eljárás folytatásához. Az osztály habitusvizsgálati minimumkövetelményeinek nem teljesítése (együttesen vagy külön-külön) minden esetben az eljárásból való kizárást vonja maga után. Az osztály minimumkövetelményeit az osztály doktori honlapján az osztály doktori követelményrendszere tartalmazza.

- (3) Inter- vagy multidiszciplináris kérelem esetén a jelöltnek valamennyi érintett osztály minimumkövetelményeit maradéktalanul teljesítenie kell, függetlenül attól, hogy befogadó vagy közreműködő osztályról van-e szó. Bármely résztvevő osztály minimumkövetelményeinek nem teljesítése az eljárás megszüntetését vonja maga után.

#### **A bizottságok feladat- és hatásköre a doktori eljárásban**

(D. Sz. 17., 33. §, D. T. E. Sz. Ü. 11. §)

#### **7. §**

- (1) A tudományos bizottság a doktori eljárásban az osztály elnökének a felkérésére jár el, és neki tartozik beszámolni. A tudományos bizottság feladata és hatásköre a doktori eljárás habitusvizsgálati szakaszára terjed ki, és a bírálati szakaszt csak annyiban érinti, hogy nyilatkozik az értekezés formai alkalmasságáról, valamint javaslatot tesz a hivatalos bírálók és a bírálóbizottság személyi összetételére. Feladata a kérelmező doktori habitusának vizsgálata, azaz tudományos munkásságának és teljesítményének megítélése és ennek alapján állásfoglalás és javaslat-tétel az osztály számára a doktori eljárás bírálati szakaszának lefolytatására vagy elutasítására.
- (2) A doktori eljárásban a tudományos bizottságok hatásköre tételesen:
- döntés
- a) a doktori kérelem szempontjából a szakterületi illetékességről,
  - b) a doktori mű formai alkalmasságáról,
- javaslattétel
- c) a kérelmező doktori habitusának, tudományos teljesítményének mérlegelése alapján a bírálati eljárás megindíthatóságáról, a doktori mű bírálatra bocsáthatóságáról,
  - d) a hivatalos bírálók és a bírálóbizottság személyi összetételéről,
  - e) rövid értekezés esetén a doktori eljárás annak alapján való lefolytathatóságáról.

A bizottság az a) pontban meghatározott döntési jogkörét – inter- és multidiszciplináris témákban benyújtott pályázat kivételével – átruházhatja a bizottság elnökére.

- (3) A tudományos bizottság a doktori eljárásbeli feladat- és hatáskörét az ülésén gyakorolja.

#### **A bizottságok eljárása a habitusvizsgálati szakaszban**

(D. Sz. 17–21., 33. §, D. T. E. Sz. Ü. 10–12. §)

#### **8. §**

- (1) A bizottság az osztály elnökének felkérése alapján kezdi el a munkáját. A bizottság a doktori habitusvizsgálatot a felkérés megérkezésétől számított 60 napon belül tartozik lefolytatni, amelyből az előterjesztőknek 30 nap áll a rendelkezésére. Inter- vagy multidiszciplináris pályázat esetén az osztályelnök tájékoztatja az bizottság elnökét az osztály befogadói vagy közreműködői részvételéről, valamint a bírálók közé és a bírálóbizottságba delegálandó tagok számáról.
- (2) A bizottság elnöke – előzetes egyeztetés után – kijelöli az előterjesztőket, és eljuttatja nekik a szükséges papíralapú dokumentumokat, továbbá megadja az előterjesztőknek a Doktori Tanács internetes rendszeréhez való hozzáférés módját, ahol a kérelmező elektronikusan benyújtott anyagait, köztük a „Kérelmezői adatlap”-ot, továbbá az MTMT által zárolt publikációs és hivatkozási listáját és tudománymetriai táblázatát, valamint az osztály által használt részletes tudománymetriai és pontozási táblázatot megtekinthetik. Felkéri az előterjesztőket, hogy az

előterjesztésüket az osztály habitusvizsgálati követelményrendszere szerint, a fenti dokumentumok alapján végezzék el, majd véleményüket és javaslatukat az osztály doktori honlapjáról letölthető „Előterjesztői értékelés” című elektronikus űrlap szempontjai alapján, annak maradéktalan kitöltése útján elektronikusan nyújtásuk be a bizottság elnökének. Inter- vagy multidiszciplináris pályázat esetén a bizottság elnöke tájékoztatja az előterjesztőket a különleges eljárásból eredő feladatokról.

- (3) A bizottsági ülés előtt legalább 8 nappal a bizottság valamennyi tagjának elektronikus (kivételes esetben írásos) formában meg kell küldeni
- a kérelmező által kitöltött „Kérelmezői adatlap”-ot,
  - valamennyi „Előterjesztői értékelés”-t,
  - az MTMT által az osztály igényei szerint elkészített tudományometriai adatlapot,
  - az osztály által használt részletes tudományometriai és pontozási táblázatot.

A fenti anyagok kiküldésekor a bizottság tagjait emlékeztetni kell rá, hogy a Doktori Tanácstól kapott jelszavukkal belépve meg tudják tekinteni a Doktori Tanács internetes rendszerében mindazon anyagokat, amelyeket a kérelmező elektronikusan benyújtott, továbbá az MTMT által zárolt publikációs és hivatkozási listát, valamint az MTMT által készített tudományometriai táblázatot, továbbá az osztály által használt részletes tudományometriai és pontozási táblázatot.

- (4) A bizottsági ülésre meg kell hívni a Doktori Tanácsnak azt a tagját, aki az osztály képviselőjeként az ügy előterjesztője lesz.
- (5) A doktori eljárással foglalkozó bizottsági ülés nem nyilvános, csak az arra jogosultak vehetnek részt rajta. Az ülésen a bizottság valamennyi – a kérelmezővel nem összeférhetetlen – tagja részt vehet, azonban csak a doktori eljárásban szavazásra jogosultak szavazhatnak.
- (6) A doktori eljárásban a bizottság ülése akkor határozatképes, ha jelen van valamennyi előterjesztő és a doktori eljárásban szavazati joggal rendelkező, összeférhetetlenség miatt ki nem zárt bizottsági tagoknak legalább a fele. Ha ez a létszámfeltétel nem teljesül vagy nem teljesíthető, akkor a bizottság elnöke az osztályelnök javaslata alapján szakmailag illetékes vendégbizottságot hív meg az ülésre, ahova annak minden, a doktori eljárásban szavazati joggal rendelkező tagját meg kell hívnia. Ekkor a fenti határozatképességi feltételt az ügykezelő és a vendégbizottságnak együtt kell teljesítenie. A bizottság szavazatképes tagjainak megállapításakor a tartósan távol lévő tagokat és a 70 éven felülieket, ha nincsenek jelen, nem kell beszámítani.
- (7) A bizottság elnöke felkéri az előterjesztőket, hogy a rendelkezésükre bocsátott, a (2) bekezdésben részletezett valamennyi dokumentum adatai alapján készített véleményüket tételesen ismertessék az „Előterjesztői értékelés” című űrlapon előírt szempontok és sorrend szerint. Értékelésüknek – igen/nem javaslati nyilatkozatukkal együtt – tartalmaznia kell a következőket:
- az illetékes szakterület megnevezése, amelyben a doktori kérelem elbírálható;
  - vélemény a doktori mű formai alkalmasságáról;
  - vélemény a minimumkövetelmények teljesítéséről külön-külön és összességében: (1) a publikációs és alkotási tevékenységre előírt küszöbszám meghaladása, (2) az idézettségi küszöbszám meghaladása, (3) valamennyi tételes publikációs elvárás teljesülése, végül mindhárom minimumkövetelmény maradéktalan teljesülése;
  - a kérelmező tudományos közéleti tevékenységének megítélése, elegendő-e;
  - a kérelmező által elért konkrét tudományos eredmények ismertetése;



- f) a kérelmező doktori habitusának összefoglaló értékelése: a fentiekben részletezett vizsgálat eredménye alapján a kérelmező tudományos munkásságának és teljesítményének megítélése alapján vélemény a bírálati eljárás lefolytathatóságáról, a támogató vagy elutasító vélemény konkrét indoklása;
  - g) rövid értekezés esetén nyilatkozat arról, hogy a kérelmező tudományos teljesítménye elér-e olyan kiemelkedő szintet, hogy a bírálati eljárás rövid értekezés benyújtásával is lefolytatható;
  - h) javaslat a bírálók és a bírálóbizottság tagjainak személyére.
- (8) A bizottsági ülés az írásban kiküldött anyagokat és a szóban elhangzott előterjesztéseket érdemben tárgyalja, majd a „Bizottsági javaslat” című űrlapon előírt szempontok és sorrend szerint az alábbi kérdésekben foglal egymástól elkülönítve állást:
- a) a szakterület megjelölése, amelyben a doktori kérelem elbírálható (igen/nem);
  - b) javaslat a doktori mű formai alkalmasságáról (igen/nem);
  - c) a minimumkövetelmények teljesítésének ellenőrzése külön-külön és összességében, ennek eredményét rögzíti, de nem szavaz róla;
  - d) a kérelmező tudományos közéleti tevékenységének megítélése (igen/nem);
  - e) rövid értekezés esetén nyilatkozat arról, hogy a kérelmező tudományos teljesítménye elér-e olyan kiemelkedő szintet, hogy a bírálati eljárás rövid értekezés benyújtásával is lefolytatható (igen/nem);
  - f) javaslat a kérelmező tudományos munkásságának és teljesítményének megítéléséről és a bírálati eljárás lefolytathatóságáról a kérelmező által elért konkrét tudományos eredmények és a minimumkövetelmények teljesítése alapján (1-5 pontos szavazás);
  - g) a bírálók és a bírálóbizottság tagjainak kijelölése (igen/nem).
- (9) A bizottsági ülés a (8) bekezdésében felsorolt pontokban (kivéve a minimumkövetelmények teljesülését) egyenkénti szavazással határoz:
- a) A doktori habitusról és annak alapján a doktori mű bírálati eljárásra bocsátásáról 1–5 pontos rendszerű titkos szavazással alakítja ki a véleményét. A szavazás eredménye akkor pozitív, ha a pontok száma meghaladja a szavazásban résztvevők által adható legnagyobb összpontszám 70 százalékát.
  - b) Az összes többi kérdésben egyenkénti, titkos, igen/nem szavazatokkal dönt. Érvényes döntéshez a szavazásban résztvevők 50 százalékot meghaladó egynemű szavazata szükséges.
- (10) A (7) bekezdés c) pontjában a doktori habitusvizsgálat részét képezi az osztály által előírt minimumkövetelmények teljesítésének az ellenőrzése. Ha a minimumkövetelmények teljesítése csak egy pontban is sérül, a doktori habitusvizsgálat eredménye negatív, és a bizottság nem javasolhatja a doktori mű bírálatra bocsátását akkor sem, ha a bizottság (8) f) pont szerinti szavazása pozitív eredménnyel zárul.
- (11) A bizottságnak a hivatalos bírálók és a bírálóbizottság személyi összetételét akkor is meg kell adnia, ha nem javasolja az értekezés bírálatra bocsátását.
- (12) Ha a bizottság szükségesnek látja, meghallgathatja a kérelmezőt, felkérheti, hogy ismertesse tudományos munkásságát és főbb önálló tudományos eredményeit, továbbá külső szakértőt is megkereshet írásbeli információszerzés céljából.

- (13) A bizottság érdemi állásfoglalását indoklásával együtt a honlapról letölthető „Bizottsági javaslat” című elektronikus úrlapon kell rögzíteni. A bizottsági javaslatnak tartalmaznia kell a doktori habitusvizsgálati minimumkövetelmények teljesítésére vonatkozó pontos adatokat és a szavazások számszerű megoszlását és eredményét is. A bizottság állásfoglalásának azt a részét, amely a pályázó tudományos munkásságának értékeléséről, valamint a rövid értekezés alapján lefolytatható eljárásról szól, szakmai indoklással kell ellátni. Nem kell indokolni a hivatalos bírálók és a bírálóbizottság személyi összetételére vonatkozó javaslatot.
- (14) A bizottság üléséről emlékeztetőt kell készíteni, amelynek kötelező tartalmi elemei: az ülés határozatképességének megállapítása, a határozathozatalhoz szükséges legkisebb szavazatszám, az előterjesztők megnevezése, a vitában elhangzott főbb érvek és megállapítások, a szavazásra feltett kérdések, a szavazások eredménye és számszerű megoszlása. Az emlékeztetőt a bizottság titkára készíti el, az elnök és a titkár írja alá. Az emlékeztetőt, valamennyi „Előterjesztői értékelés”-t és a „Bizottsági javaslat”-ot a bizottsági üléstől számított 15 napon belül az osztály elnökének meg kell küldeni.

### **Az osztály feladat- és hatásköre a doktori eljárásban**

(D. Sz. 16., 18., 34. §, D. T. E. Sz. Ü. 10. §)

#### **9. §**

- (1) A tudományos osztály a doktori eljárásban a Doktori Tanács elnökének a felkérésére jár el, és neki tartozik beszámolni. Az osztály feladata és hatásköre a doktori eljárás mindkét szakaszára kiterjed. Feladata a (2) bekezdésben felsoroltakon túlmenően a tudományos bizottságok habitusvizsgálati munkájának szakmai, ügyrendi és tudományetikai ellenőrzése azzal, hogy eljárási szabálysértésben a Doktori Tanács Ügyrendi Bizottsága, tudományetikai vétségben az MTA Tudományetikai Bizottsága dönt.
- (2) A doktori eljárásban a tudományos osztály hatásköre tételesen:
- döntés
- a) a doktori kérelem szempontjából a tudományági illetékességről,
  - b) rövid értekezés esetén a doktori eljárás annak alapján való lefolytathatóságáról,
  - c) a doktori eljárásban alkalmazható idegen nyelvről,
- javaslattétel
- d) a kérelmező doktori habitusának, tudományos teljesítményének mérlegelése alapján a bírálói eljárás megindíthatóságáról, a doktori mű bírálatra bocsáthatóságáról,
  - e) a hivatalos bírálók és a bírálóbizottság személyi összetételéről,
  - f) a bírálóbizottság véleménye alapján a doktori cím odaítéléséről.
- (3) A tudományos osztály a doktori eljárásbeli feladat- és hatáskörét az ülésén gyakorolja.

### **Az osztály eljárása a habitusvizsgálati szakaszban**

(D. Sz. 16–21., 34., 36. §, D. T. E. Sz. Ü. 10–12. §)

#### **10. §**

- (1) Az osztály a Doktori Tanács elnökének felkérése alapján kezdi el a munkáját. A megkereséshez a Doktori Tanács Titkársága az osztályelnöknek megküldi a kérelmező által benyújtott papíralapú dokumentumokat, és egyidejűleg biztosítja az elektronikus úton benyújtott adatokhoz való hozzáférhetőséget. Ezt követően az osztályelnök az anyagot kiküldi az illetékes bi-

zottsághoz, hogy az végezze el a kérelmező doktori habitusvizsgálatát az osztály habitusvizsgálati követelményrendszere szerint, és tegyen javaslatot a bírálati eljárás lefolytathatóságára.

- (2) Az osztály a bizottság állásfoglalását a beérkezésétől számított 60 napon belül ülésén tárgyalja. Az ügy előterjesztésére az osztály elnöke – ésszerű határidő megjelölésével – az osztály szakma szerint illetékes tagját kéri fel, aki nem lehet azonos a bizottsági előterjesztővel. Az osztály-előterjesztő írásban nyilatkozik az osztályelnöknek, ha egyetért a bizottság állásfoglalásával, vagy ellenkezőleg, ha véleménye eltér a bizottság állásfoglalásától, vagy annak kiegészítését tartja szükségesnek.
- (3) Az osztály elnöke megvizsgálja a bizottsági javaslatot és az előterjesztést együttesen abból a szempontból, hogy tárgyalásra alkalmas-e. Ha tárgyalásra alkalmasnak tartja, az ügyet felveszi a következő ülés napirendjére. Ha nem tartja tárgyalásra alkalmasnak, az osztály-előterjesztőt véleménye kiegészítésére hívhatja fel, megjelölve annak hiányosságát, vagy az osztály-előterjesztői vélemény alapján a bizottság elnökéhez fordulhat, megjelölve a bizottsági állásfoglalás hiányosságait. A kérelem megítélésére újabb osztály-előterjesztőt is felkérhet azzal, hogy előterjesztését 30 napon belül készítse el. Az ügy tárgyalására akkor kerülhet sor, ha az összes előterjesztést benyújtották; ilyen esetben az osztály a bizottság állásfoglalását az előterjesztések beérkezésétől számított 30 napon belül tárgyalja. Ha az ügyben az osztályon több előterjesztés készült, azok csak együttesen tárgyalhatók, valamennyi osztály-előterjesztő jelenlétében.
- (4) Az osztályülés előtt legalább 8 nappal az osztály valamennyi tagjának elektronikus (kivételes esetben írásos) formában meg kell küldeni
  - a) a kérelmező által kitöltött „Kérelmezői adatlap”-ot,
  - b) a bizottsági előterjesztők által kitöltött „Előterjesztői értékelés”-t,
  - c) a bizottság által kitöltött „Bizottsági javaslat”-ot,
  - d) az MTMT által készített tudományometriai adatlapot,
  - e) az osztály által használt részletes tudományometriai és pontozási táblázatot és
  - f) minden egyéb dokumentumot, amelyet az osztály elnöke vagy az ügy előterjesztője az ügy tárgyalásához szükségesnek tart.

A fenti anyagok kiküldésekor az osztály tagjait emlékeztetni kell rá, hogy a Doktori Tanácstól kapott jelszavukkal belépve meg tudják tekinteni a Doktori Tanács internetes rendszerében mindazon anyagokat, amelyeket a kérelmező elektronikusan benyújtott, továbbá az MTMT által zárolt publikációs és hivatkozási listát, valamint az MTMT által készített tudományometriai táblázatot, és az osztály által használt részletes tudományometriai és pontozási táblázatot.

- (5) A doktori eljárással foglalkozó osztályülés nem nyilvános, csak az arra jogosultak vehetnek részt rajta. Az ülésen az osztályülés valamennyi – a kérelmezővel nem összeférhetetlen – tagja részt vehet, azonban csak a doktori eljárásban szavazásra jogosultak szavazhatnak. Szükség esetén az osztály ülésére – tanácskozási joggal – a tudományos bizottság elnökét vagy előterjesztőit meg lehet hívni.
- (6) A doktori eljárásban az osztály ülése akkor határozatképes, ha jelen van valamennyi előterjesztő és az osztály doktori eljárásban szavazati joggal rendelkező, összeférhetlenség miatt ki nem zárt tagjainak legalább a fele. Az osztály szavazatképes tagjainak megállapításakor a tartósan távol lévő tagokat és a 70 éven felülieket, ha nincsenek jelen, nem kell beszámítani.

- (7) Az osztályülésen az osztály-előterjesztő ismerteti a tudományos bizottság előterjesztését, nyilatkozik róla, hogy a tudományos bizottság megfelelően járt-e el a habitusvizsgálati eljárás során, beszámol a felmerült szakmai vitákról, az esetleges ügyrendi vagy etikai kérdésekről, továbbá nyilatkozik arról, hogy a doktori pályázat teljesíti-e az osztály minimumkövetelményeit, és ezt a tudományos bizottsági előterjesztők értékelték-e. Az előterjesztő részletesen ismerteti a bizottság javaslatát a „Bizottsági javaslat” című űrlap szempontjai szerint, és válaszol az esetleges kérdésekre. Az osztályülés érdemben tárgyalja az írásban kiküldött anyagokat és a szóban elhangzott előterjesztést, külön kitérve a minimumkövetelmények teljesítésére, majd az alábbi kérdésekben foglal egymástól elkülönítve állást:
- a) javaslat a doktori habitusvizsgálat eredménye alapján a kérelmező tudományos munkásságának és teljesítményének megítéléséről és a bírálati eljárás lefolytathatóságáról;
  - b) rövid értekezés esetén nyilatkozat arról, hogy a kérelmező tudományos teljesítménye elér-e olyan kiemelkedő szintet, hogy a bírálati eljárás rövid értekezés benyújtásával is lefolytatható;
  - c) a bírálók és a bírálóbizottság tagjainak kijelölése.
- (8) Az osztályülés a (7) bekezdésben felsorolt pontokban egyenkénti, titkos igen/nem szavazatokkal határoz. Érvényes döntéshez a szavazásban résztvevők 50 százalékot meghaladó, egyenmű szavazata szükséges.
- (9) A (7) bekezdés a) pontjában a doktori habitusvizsgálat részét képezi az osztály által előírt minimumkövetelmények teljesítésének az ellenőrzése. Ha a minimumkövetelmények teljesítése csak egy pontban is sérül, a doktori habitusvizsgálat eredménye negatív, és az osztály nem javasolhatja a doktori mű bírálatra bocsátását akkor sem, ha az osztály a (7) bekezdés a) pontja szerinti, habitusvizsgálatra vonatkozó szavazása pozitív eredménnyel zárul.
- (10) Az osztálynak a hivatalos bírálók és a bírálóbizottság személyi összetételét akkor is meg kell adnia, ha nem javasolja az értekezés bírálatra bocsátását.
- (11) Az osztály elnöke egyetlen iratba foglalva 15 napon belül megküldi a Doktori Tanács elnökének az osztály állásfoglalását arról, hogy a kérelmező a tudományos munkássága alapján alkalmas-e a doktori cím megszerzésére, hogy rövid értekezés benyújtása esetén az eljárás lefolytatható-e, ezek konkrét érvekkel alátámasztott indoklását, továbbá javaslatát a hivatalos bírálók és a bírálóbizottsági tagok személyére. A javaslatnak tartalmaznia kell a doktori habitusvizsgálati minimumkövetelmények teljesítésére vonatkozó pontos adatokat és a szavazások számszerű megoszlását és eredményét is. Az irat mellékleteként megküldi az ügy kezdete óta keletkezett valamennyi dokumentumot (emlékeztető a bizottsági ülésről, valamennyi bizottsági „Előterjesztői értékelés”, a „Bizottsági javaslat”, az osztály előterjesztőjének értékelése, emlékeztető az osztályülésről).
- (12) Az osztály üléséről a szakreferens emlékeztetőt készít, amely tartalmazza az előterjesztők megnevezését, a vitában elhangzott főbb megállapításokat és a szavazások számszerű megoszlását és eredményét.

## 11. §

- (1) Ha a szavazásban résztvevő osztálytag a szavazással kialakított állásfoglalással nem ért egyet, vagy ha az elnöki összefoglalóban foglaltakat lényegesen másképpen tartja megalapozottnak, az ülést

követően 8 napon belül írásban – indoklással ellátott – különvéleményt nyújthat be, amelyet az osztály állásfoglalását tartalmazó irathoz kell nyíltan csatolni.

- (2) A Doktori Tanács elnöke tájékoztatja az osztály elnökét arról, hogy a Doktori Tanács a kérelmező doktori habitusáról és az értekezés vitára bocsátásáról milyen döntést hozott. Ha a Doktori Tanács határozata ellentétes az osztály állásfoglalásával, a Doktori Tanács az indoklással ellátott határozatát megküldi az osztálynak abból a célból, hogy az – szükség szerint a tudományos bizottság bevonásával – ismételten vizsgálja meg a kérelmező alkalmasságát a megjelölt szempontokra tekintettel. Ebben az esetben az osztályelnök az ügyet visszautalja az illetékes bizottsághoz a vitatott kérdések megtárgyalása céljából. A bizottság állásfoglalása birtokában az osztály az ügyet ülésén újratárgyalja, és állásfoglalását megküldi a Doktori Tanácsnak. A Doktori Tanács ezt követő ülésén hozott döntése végleges.
- (3) Ha a felkért hivatalos bírálók közül öten nem vállalják a bírálati vélemény elkészítését – kivéve, ha a visszautasítások oka összeférhetetlenség – a kérelmező személyi alkalmasságát az osztály és a bizottság bevonásával ismételten tárgyalni kell, és újabb bírálókat kell javasolni.
- (4) Ha az osztály az eljárás rövid értekezés alapján való lefolytatását nem támogatja, akkor a doktori mű bírálati eljárásra nem bocsátható, azonban a doktori habitusvizsgálatot az osztály és a Doktori Tanács lefolytatja. Ha a doktori habitusról az osztály pozitívan dönt, és azt a Doktori Tanács is megerősíti, az eljárás nem szűnik meg. A pályázó a határozat meghozatalától számított öt éven belül ugyanezen pályázat keretében értekezést nyújthat be. Ebben az esetben a kérelmező személyi alkalmasságát nem kell újból megvizsgálni. Ha a doktori habitusról a Doktori Tanács döntése és az osztály állásfoglalása ellentétes, a (2) bekezdésbeli eljárást kell értelemszerűen alkalmazni.

#### **Az osztály eljárása a bírálati szakaszban**

(D. Sz. 8., 19., 40., 45. §, D. T. E. Sz. Ü. 14. §)

#### **12. §**

- (1) Az osztály a bírálati szakaszban a nyilvános vita után, a bírálóbizottság döntésének az ismeretében csatlakozik be újra a bírálati eljárásba. Feladata javaslatétel a Doktori Tanács számára a cím odaítéléséről. A nyilvános vita után a bírálóbizottság a döntését és annak indoklását a Doktori Tanács által kiadott jegyzőkönyvi űrlapon rögzíti, amelyet a bírálóbizottság elnöke három napon belül megküld a Doktori Tanács Titkárságának, amely azt nyolc napon belül megküldi az osztálynak. Inter- vagy multidiszciplináris pályázat esetén a nyilvános vita utáni bírálóbizottsági döntéssel és a cím odaítélésével már csak a befogadó osztály foglalkozik.
- (2) A bírálóbizottság állásfoglalását az osztályülés tárgyalja. Az ülésen az osztály-előterjesztő a bírálóbizottság elnöke, akadályoztatása esetén a bizottság általa javasolt és az osztályelnök által felkért tagja. Az ülésen nem tárgyalható az ügy, ha a kijelölt előterjesztő nincs jelen.
- (3) Az osztály megvizsgálja a bírálóbizottság állásfoglalását, tanulmányozza a nyilvános vita szakmai indoklással ellátott jegyzőkönyvét, megvizsgálja a jegyzőkönyvben lefektetett tények és a szavazás eredményének összhangját. Ha ügyrendi vagy tudományetikai kifogás nem merült fel, és az osztályülés – titkos, többségi „igen/nem” szavazatokkal – megerősíti a bírálóbizottság döntését (azzal, hogy az (5) bekezdésben foglaltakra is figyelemmel az elutasítás oka csak a (4) bekezdés szerinti tudományetikai vagy ügyrendi kifogás lehet), felterjeszti a Doktori Tanácshoz elfogadásra (D. Sz. 45. § (2) bekezdés).

- (4) Ha az osztályülésen ügyrendi vagy tudományetikai kifogás merül fel, az osztály a cím odaítéléséről nem szavaz, hanem ügyrendi kérdésben a Doktori Tanács Ügyrendi Bizottságához, etikai kérdésben az MTA Tudományetikai Bizottságához fordul, és az erről szóló határozatát megküldi a Doktori Tanácsnak.
- (5) Ha az osztály szavazása a bírálóbizottság döntésével ellentétes állásfoglalást eredményez, azt részletes indoklással ellátva köteles megküldeni a Doktori Tanácsnak. Amennyiben az osztály ellentétes döntését szakmai okokra alapozza, a Doktori Tanács felhívja az osztály figyelmét a D. Sz. 19 (2) § .bekezdésében, a 40 (3) § .bekezdésében és a (2) § .45 bekezdésében foglaltakra (D. T. E. Sz. Ü. § .14 .amelyek értelmében az osztálynak szakmai okokra hivatkozva a bírálóbizottság döntését megkérdőjelezni vagy felülbírálni nincs joga ,és a nyilvános vitát követően arra módja sincs. Ha az osztály nem talál ügyrendi vagy tudományetikai kifogást a bírálók és a bírálóbizottság munkájában és a nyilvános vita lefolyásában, a doktori cím odaítélésének kérdését újabb osztályülésen tárgyalni köteles.
- (6) Ha a Doktori Tanács döntése eltér a tudományos osztály állásfoglalásától, a Doktori Tanácsnak az ügyben hozott határozata nem végleges, hanem közbenső határozat. A Doktori Tanács végleges határozatának meghozatala előtt a tudományos osztály újbóli állásfoglalását kéri. Ha az álláspontok ezt követően egyeznek, a Doktori Tanács közbenső határozata véglegessé válik. Ha a véleményeltérés továbbra is fennáll, a Doktori Tanács végleges álláspontjának kialakítása előtt meghallgathatja a bírálóbizottságot, a bírálókat, illetőleg külső szakértői véleményt is kérhet a kérelmező doktori művéről. A doktori műről készült szakértői véleményt az Asz. 24. § (7) bekezdése értelmében ismertetnie kell a kérelmezővel, és lehetőséget kell adni számára, hogy válaszoljon rá. A véleményeltérés indokaitól függően a Doktori Tanács ügyrendi kérdésben kikéri az Ügyrendi Bizottság, tudományetikai kérdésben a Tudományetikai Bizottság véleményét, és mindezek alapján hozza meg végleges döntését.

### **Iratbetekintés, érdemi kifogás, eljárási kifogás, nyári szünet**

(D. Sz. 8., 40., 43., 45., 46. §, D. T. E. Sz. Ü. 15. §)

#### **13. §**

- (1) Az eljárásban közreműködő személyek és testületek véleményük elkészítése, javaslatuk kialakítása, illetve döntésük meghozatala céljából a Doktori Szabályzatban, valamint a Doktori Tanács Eljárási Szabályzatában és Ügyrendjében foglaltak szerint tekinthetnek be.
- (2) A kérelmező az ügyében keletkezett iratokba a Doktori Szabályzatban, valamint a Doktori Tanács Eljárási Szabályzatában és Ügyrendjében foglaltak szerint tekinthet be.
- (3) A nyilvános vitára bocsátott doktori művel vagy az abban foglalt tudományos tézisekkel szemben – írásban vagy szóban, legkésőbb a nyilvános vita során – bárki támaszthat szakmai kifogást (érdemi kifogás), de a nyilvános vita után érdemi szakmai kifogás már nem terjeszthető elő. Ha a bírálóbizottság valamely tagjának szakmai fenntartása van az elbírálás tárgyát képező tudományos eredményekkel kapcsolatban, azt érdemi kifogásként tartozik legkésőbb a nyilvános vitán írásban vagy szóban előterjeszteni.
- (4) A doktori eljárás során bárki írásba foglalt és indoklással ellátott kifogást jelenthet be jogszabálysértés vagy az eljárás eredményét alapvetően befolyásoló eljárási szabálysértés miatt a Doktori Tanácshoz vagy az Ügyrendi Bizottsághoz, tudományetikai vétség miatt a Doktori Tanácshoz vagy Tudományetikai Bizottsághoz (eljárási kifogás). Eljárási kifogásról az Ügyrendi Bizottság, tudomány-

etikai kifogásról a Tudományetikai Bizottság dönt. Érdemi határozattal befejezett doktori ügyben a határozat meghozatala után 15 naptári nap elteltével eljárási vagy tudományetikai kifogás nem terjeszthető elő. Az eljárási vagy tudományetikai kifogás nem terjedhet ki tudományos tétel vagy teljesítmény szakmai értékelésére.

- (5) Az osztály és a bizottságok július és augusztus hónapban doktori ügyet nem tárgyalnak, erre való tekintettel az osztály és a bizottságok számára előírt határidőket értelemszerűen kell alkalmazni.

### **A Műszaki Tudományok Osztálya tartalmi és formai követelményei a doktori eljárásban**

#### **14. §**

- (1) Az osztály tartalmi és formai követelményei a Doktori Tanács által előírt, valamennyi osztályra érvényes egységes csoportosítás értelmében az alábbi négy csoportot alkotják:
1. Követelmények a doktori műre és a tézisekre vonatkozóan,
  2. A doktori habitusvizsgálat tudománymérési követelményei,
  3. A doktori habitusvizsgálat tudományos közéleti követelményei,
  4. A kérelmező által benyújtandó anyagok listája.
- (2) E követelmények és előírások pontonként külön szerepelnek az osztály doktori ügyekkel foglalkozó honlapján.
- (3) Az osztály speciális dokumentumait az alábbi űrlapok alkotják, amelyek az osztály doktori honlapjáról letölthetők:
1. Kérelmezői adatlap,
  2. Előterjesztői értékelés,
  3. Bizottsági javaslat,
  4. Tudománymetriai táblázat.

### **ZÁRADÉK**

Az MTA Elnöksége az Ügyrendet 2012. november 27-i ülésén hagyta jóvá.

Az MTA Műszaki Tudományok Osztályának doktori követelményrendszere

#### **KÖVETELMÉNYEK A DOKTORI MŰRE ÉS A TÉZISEKRE VONATKOZÓAN**

##### **MILYEN LEGYEN A BENYÚJTOTT DOKTORI MŰ?**

A műszaki tudományok területén az MTA doktora tudományos címet számos pályázó nyerte el sikeresen 1996. évi bevezetése óta. A következő összefoglaló az eddigi tapasztalatok alapján összegzi, mit tekintenek a bírálóbizottságok jól bírálható műnek, mit vár el az osztály a benyújtott mű felépítését, szerkesztését, formai kivitelét illetően.

Az MTA Doktori Szabályzata háromféle lehetőséget sorol fel a kérelemhez mellékelendő doktori műre. Ezek:

1. értekezés,

2. könyv,
3. rövid értekezés.

A Doktori Szabályzat előírja, hogy bármelyik lehetőséget választja is a kérelmező, a benyújtott mű megvitathatónak és egymagában alkalmasnak kell lennie a kérelmező tudományos munkásságának megítélésére.

### 1. Értekezés benyújtása

Az értekezés benyújtásával a kérelmező többségében azokkal a jól elkülöníthető, saját eredményekkel pályázzon az MTA doktora cím elnyerésére, amelyeket már publikált a szakterület meghatározó nemzetközi folyóirataiban. Az értekezés ezeket az eredményeket egységes jelölésrendszerben és szemléletben foglalja össze, beleértve az eredmények előzményeit pontos irodalmi hivatkozásokkal, az eredmények helyét a szakterületen, valamint áttekinthető bizonyításukat, igazolásukat részletes levezetésekkel.

Az értekezés érdemi fejezeteinek terjedelme ne haladja meg a 100 oldalt. Ez részben a kérelmező említett folyóirat-publikációira támaszkodó szerkesztési feladat, melynek során a kérelmezőt az a szempont vezesse, hogy a bírálók, szakemberek számára a legjobban érthető és feldolgozható forma alakuljon ki. Ne használjon 12 pontnál kisebb betűtípusokat, túl keskeny margókat, a képletek szellősen és áttekinthetően legyenek szedve, az ábrák és felirataik szerkezete, mérete segítse a lényeges gondolatok gyors megértését. Ennek megfelelően a fogalmazás legyen tömör, lényegre törő. A levezetések beiktatása követelmény. Amennyiben egyes fontosnak tartott magyarázatok, részletes levezetések, számítógépi algoritmusok bemutatására az érdemi fejezetek terjedelme nem ad lehetőséget, függelékben helyezhetők el, de a bírálóknak részletes tanulmányozásuk nélkül is meg kell tudnia győződni az eredmények helyességéről, újdonságáról.

Az értekezésnek tartalmaznia kell a tézisfüzetben külön összefoglalt téziseket is, vele azonos megfogalmazásban. A tézispontokat tartalmazza az értekezés „Összefoglalás” fejezete, vagy jelenjenek meg szétbontva, az értekezés egyes fejezeteinek végén, összefoglalásaiban. A tézisek a szakterület kutatóinak közössége számára legyenek közérthetően és tömören megfogalmazva. Kerüljük a szakszavak túlzott használatát, a bonyolult mondatszerkesztést, a túlzottan strukturált tézispontszámozást, az eredmények túlzott tördelését. *A kevesebb néha több* – vitát kiváltó védések után sokszor hangoztatják ezt bírálók, bizottsági tagok.

### 2. Könyv benyújtása

Könyv benyújtásával a pályázó a kérelem benyújtása előtt legfeljebb 3 évvel megjelent önálló könyvben közölt saját, jól azonosítható eredményeivel pályázhat az MTA doktora cím elnyerésére. Ebben az esetben is eredményeinek jelentős részét korábban a szakterület meghatározó nemzetközi folyóirataiban publikálnia kell. A könyvet a tudományág meghatározó tudományos kiadóinak egyike kell, hogy megjelentesse, a pályázó egyszemélyes monográfiájaként. Követelmény, hogy a bírálók és az olvasók a részletes levezetések megtalálják a műben.

Lényeges, hogy nem magát a könyv egészét, hanem a pályázó abban foglalt eredményeit bírálják el, ezért ebben az esetben is fontos szerep jut a tézisfüzetnek. A tézispontok megfogalmazására, kialakítására ugyanazok a megjegyzések vonatkoznak, mint értekezés benyújtása esetén.

### 3. Rövid értekezés benyújtása



Rövid értekezés benyújtásakor a kérelmezőnek lehetősége van a csupán néhány tíz oldalas rövid értekezéshez csatolnia legfontosabb publikációit. A kérelmezőnek tisztában kell lennie vele, hogy ebben az esetben azt a munkát, amit az eredmények egységes szemléletben és jelölésrendszerben történő megfogalmazása és rendezése jelent, jórészt áthárítja a bírálókra. Ennek tudatában kell mindent megtennie a kérelmezőnek, hogy a bírálók a tőlük ésszerűen elvárható munkaráfordítással is azonosítani és ellenőrizni tudják a tudományos eredményeit. A Műszaki Tudományok Osztálya csak a kiemelkedők között is kitűnő habitusú jelöltek esetében fogadja el ezt a formát.

A rövid értekezés ennek megfelelően tartalmazza az eredmények előzményeit pontos irodalmi hivatkozásokkal, az eredmények helyét a szakterületen belül, valamint az új tudományos eredményeket, azok részletes magyarázatát, értelmezését. Az eredmények áttekinthető bizonyítása, igazolása és a részletes levezetések tekintetében viszont elegendő, ha a megfelelő csatolt publikáció pontosan azonosítható részére utal. Követelmény, hogy a bírálók megkapják a részletes levezetéseket. A rövid értekezésnek is tartalmaznia kell a tézisfüzetben külön összefoglalt téziseket, akár fejezetként, akár egy végső összefoglaló fejezetben, de a tézisfüzetben szereplő megfogalmazással azonosan. A tézispontok megfogalmazására, kialakítására ugyanazok a megjegyzések vonatkoznak, mint az értekezés esetében.

A csatolt publikációk száma ennek megfelelően 5 körüli, de ne legyen több 8-nál, és a főbb tézispontok is ehhez igazodjanak. A kérelmező olyan cikkeket válasszon ki, amelyek a szakterület meghatározó nemzetközi folyóirataiban jelentek meg, és lehetőleg egyszerezősek, vagy kevés társszerzővel készültek. Társszerzők esetén elengedhetetlenek egyértelmű nyilatkozataik, amelyekkel meghatározhatók a publikációkon belül azok a részek, melyek a pályázó saját eredményeit tartalmazzák.

A rövid értekezésre is érvényesek az értekezéssel kapcsolatos formai előírások (tömör fogalmazás, 12 pontos vagy nagyobb betűtípus stb.). Formailag jó megoldás az is, ha a csatolt publikációkat fénymásolatban, egységes lapelrendezéssel egy kötetbe kötik a rövid értekezéssel. Az így összeállított „rövid” értekezés terjedelme ne haladja meg a 150 oldalt.

### **A tézisfüzet**

A 8-10 oldalas, nyomtatott tézisfüzet a kérelmező doktori művében részletesen kifejtett új tudományos eredményeinek tömör, pontokba foglalt összefoglalóját tartalmazza. A tézisfüzet a téma-választás indoklását, a téma újszerűségének bizonyítását, kapcsolódását mások vagy a kérelmező korábbi eredményeihez, a tézisek kifejtését, valamint az eredmények megtörtént vagy lehetséges hasznosítását tartalmazza. A tézisfüzetben fel kell sorolni a kérelmezőnek a tézisek témájában megjelent valamennyi publikációját, valamint a csatlakozó szakirodalom legfontosabb közleményeit is.

### **A tudományos munkásság összefoglalása**

A külön lapon, legfeljebb 300 szó terjedelmű szövegben a kérelmező tömören összefoglalja mindazon tudományos eredményeit, amelyekkel egész pályafutása során a tudományt előrevitte. Természetesen ennek részét képezik a doktori műben leírt eredményei is. A doktori cím alapja ugyanis nemcsak a doktori mű, hanem vele együtt a doktori habitust alátámasztó teljes tudományos munkásság.

## Bevezetés

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az Ügyrend 6. § (2) bekezdés szerint:

A kérelmező publikációs és alkotási tevékenységére, valamint idézettségére vonatkozó számszerűen meghatározott **minimumkövetelményeket** a kérelmezőnek **maradéktalanul teljesítenie kell**. A minimumkövetelmény csak belépési küszöb: szükséges, **de nem elégséges feltétel** az eljárás folytatásához. **Az osztály habitusvizsgálati minimumkövetelményeinek nem teljesítése** (együttesen vagy külön-külön) **minden esetben az eljárásból való kizárást eredményezi**.

A számszerűsített minimumkövetelmények a doktori habitusvizsgálatot segítik. A habitusvizsgálathoz emellett további elvárások, értékmérők is tartoznak. A doktori cím odaítélésében természetesen a már elért új tudományos eredmények a meghatározóak.

A tudományos teljesítményt, objektíven mérni, pontosan összehasonlítani nem lehet. De tudomásul kell venni az egész világon ma már széles körben alkalmazott tudományometriai módszereket, amelyek többé-kevésbé alkalmasak arra, hogy az egyén tudományos eredményét megkíséreljük objektíven elhelyezni a – praktikusán zérus tudományos teljesítménytől induló és a korszakalkotó tudományos alkotásokig húzódó – skálán úgy, hogy két sávot szét tudjunk választani: nevezetesen, hogy a kérelmező habitusa a minimumkövetelmények során részletezett szempontokból

- a) az elégséges szintet még nem érte el, vagy
- b) az elégséges szintet elérte és meghaladta.

A habitusvizsgálati minimumkövetelmények bevezetése az alábbi fő célokat szolgálja:

1. Támponot és viszonyítási alapot szolgáltat a tudományos teljesítmény értékelésére a kérelmező, az osztály, valamint a bírálati folyamatban résztvevő bizottságok és személyek számára, kimutatva, hogy a kérelmező publikációs és alkotási tevékenysége, idézettsége, valamint egyéb tudományos teljesítménye az elvárásoknak eleget tesz-e, avagy nem.
2. Módot nyújt rá, hogy az osztály a pontozási rendszerében a mennyiségi elemeket visszaszorítsa, és helyette nagyobb súllyal vegye figyelembe a minőségi jegyeket azzal, hogy a nemzetközi tudományos körökben széles körben elterjedt tudományometriai jellemzőket, például az adatbázisokban (Web of Science/WoS/SCI, Scopus, Google Scholar, stb.) való megjelenést, ellenőrizhető idézeteket, teljes szövegű hozzáférhetőséget és az impakt faktort (IF) is bevonja a pontozásba.
3. Lehetővé teszi, hogy az osztály a rövid értekezés formájában indított doktori cselekmények számát minimumra szorítsa.

Az osztály tudatában van a számszerű minimumkövetelmények bevezetésével együtt járó veszélyeknek. Ezt a számos más értékelési szempont (tudományos iskolateremtés, tudományos közéleti szerep, professzori meghívások, külföldi tudományos előadások, nemzetközi tudományos egyesületek elnöksége, tagsága, tudományos kitüntetések, elnyert kutatási pályázatok stb.) mellett csak az egyik követelménynek kell tekinteni. Az osztály kétévenként e követelményrendszert a tapasztalatok alapján felülvizsgálhatja.

## A minimumkövetelmények

A habitusvizsgálati minimumkövetelmények három részből állnak.

A kérelmezőnek el kell érnie

**1. a publikációs és alkotási tevékenységét jellemző Q értékszám minimumát ( $Q_{\min}$ ),**

**2. az idézettségét jellemző, hivatkozásaival mért I értékszám minimumát ( $I_{\min}$ ),**

és teljesítenie kell a

**3. a tételes publikációs elvárásokat.**

A minimumkövetelmények teljesülésének ellenőrzésekor csak azok – a Doktori Tanács honlapján megadott – publikációk és hivatkozások vehetők figyelembe, melyek az eljárás megindítása előtt az MTMT-be feltöltésre kerültek, az MTMT pedig ellenőrizte, illetve a jelölttel jóváhagyatta, majd a Doktori Tanács adatbázisába feltöltötte azokat.

### 1. A publikációs és alkotási tevékenység Q értékszámának minimuma

A Műszaki Tudományok Osztálya a  $Q_{\min}$  küszöbértékre 4 kategóriát ad meg:

	A	B	C	Ép
$Q_{\min}$	9 pont	12 pont	15 pont	9 pont

Az Ép kategória az építészekre, míg az A, B és C kategória a Műszaki Tudományok Osztályához tartozó többi tudományterületre vonatkozik. Eszerint a bizottságok besorolása az A, B, C és Ép kategóriába a következő:

Tudományos bizottságok	Kategória
Anyagtudományi és Technológiai Tudományos Bizottság	B
Áramlás -és Hőtechnikai Tudományos Bizottság	A
Automatizálási és Számítástechnikai Tudományos Bizottság	B
Elektronikus Eszközök és Technológiák Tudományos Bizottság	B
Elektrotechnikai Tudományos Bizottság	A
Energetikai Tudományos Bizottság	B
Építészeti Tudományos Bizottság	Ép vagy A*
Gépszerkeztani Tudományos Bizottság	A
Informatikai Tudományos Bizottság	C
Közlekedéstudományi Bizottság	A
Metallurgiai Tudományos Bizottság	B
Szál- és Kompozittechnológiai Tudományos Bizottság	B
Szilárd Testek Mechanikája Tudományos Bizottság	B

Tudományos bizottságok	Kategória
Távközlési Tudományos Bizottság	A
Vízgazdálkodás-tudományi Bizottság	A

\* Egyénenkénti döntés.

## 2. Az idézettség I értékszámának minimuma

A  $Q_{\min}$  kategóriák szerinti értékeihez egyértelműen tartoznak az  $I_{\min}$  A, B, C, illetve Ép kategóriákhoz tartozó alábbi küszöbértékei.

	A	B	C	Ép
$I_{\min}$	40 hivatkozás	60 hivatkozás	100 hivatkozás	30 hivatkozás

A pontszámok a hivatkozások számával egyeznek meg.

## 3. A tételes publikációs elvárások

A Műszaki Tudományok Osztálya a fenti Q és I értékszámokra vonatkozóan az alábbi tételes publikációs elvárásokat írja elő.

Tételes publikációs elvárások az A, B és C kategóriában	
1.	A kérelmező a fenti mérőszámok közül (cikk, könyv, alkotás, idézettség) legalább egyben érjen el a fent megadott értéknél szignifikánsan (legalább 50%-kal) nagyobb értéket.
2.	A magyar állampolgároknak legyen magyar nyelvű tudományos közleményük is.
3.	Az egyszerűsített IF-os cikkei és a sikeresen védett PhD hallgatói darabszámának összege legyen legalább 2.
4.	Az IF-os cikkeinek száma (a szerzők számával nem kell osztani) legyen legalább $0,5 Q_{\min}$ .
5.	A viszonyított IF-számok összege legyen legalább $0,25 Q_{\min}$ .
6.	A WoS-ban megjelent hivatkozásainak darabszáma legyen legalább $0,5 I_{\min}$ .
7.	Az MTMT-ben szereplő független hivatkozásokból számolt Hirsch-indexe legyen legalább 4 (A kategória), 5 (B kategória), illetve 7 (C kategória).

Tételes publikációs elvárások az Ép kategóriában	
1.	A kérelmező a fenti mérőszámok közül (cikk, könyv, alkotás, idézettség) legalább egyben érjen el a fent megadott értéknél szignifikánsan (legalább 50%-kal) nagyobb értéket.
2.	A magyar állampolgároknak legyen magyar nyelvű tudományos közleményük is.

3.	Az egyszerűs IF-os cikkei darabszáma legyen legalább 2. (Ez a követelmény kiváltható sikeresen munkáját sikeresen megvédő PhD-hallgatókkal.)*
4.	A külföldi folyóiratcikkek darabszáma (a szerzők számával nem kell osztani) legyen legalább $0,4 Q_{\min}$ .
5.	A külföldi szerzők hivatkozásainak száma legyen legalább $0,2 I_{\min}$ .

## Doktori cselekmény, rövid értekezéssel

Az osztályon doktori cselekmény rövid értekezéssel<sup>1</sup> akkor indulhat, ha a kérelmező a C kategóriára előírt minimumpontok legalább háromszorosát eléri ( $Q_{\min}=45$ ;  $I_{\min}=300$ ), és az elvárásokat is teljesíti. Kivétel kor alapján nem adható.

## Ponthatárok az 1954 előtt született jelölteknel

Az 1954-ben (vagy azután) születettekre érvényes a pontozás, az 1934-ben és az azelőtt születetteknek csak a fele pontszámot kell megkövetelni, a kettő között lineárisan kell interpolálni.

## A Q és I értékszámok kiszámításának módja

### 1. A publikációs és alkotási tevékenység Q értékszám

**A tudományos teljesítmény Q értékszámának pontjai három területről gyűjthetők össze: tudományos cikkekből, könyvekből és alkotásokból.** Az alábbi táblázat az egyes kategóriákra nézve a minimálisan megkövetelt és a maximálisan beszámítható pontszámokat mutatja.

A Q értékszám összetevői		A	B	C	Ép
Tudományos cikk	min	5 pont	6 pont	8 pont	4 pont
Tudományos könyv	max	2 pont	3 pont	3 pont	5 pont
Kiemelkedő alkotás	max	3 pont	4 pont	5 pont	6 pont

A „min” azt mutatja, hogy a kérelmezőnek a cikkekből legalább ennyi ponttal kell rendelkeznie, a „max” pedig azt jelenti, hogy a kérelmezőnek akár több pontja is lehet e két területen, de legfeljebb ennyi pont számítható be a Q értékszámába.

### Q kiszámítása tudományos cikk esetén

A pontszám a szerzők számával osztandó.

Lektorált folyóiratcikk*	IF-ral	$0,6$ és a cikk IF-a** közül a nagyobbik
--------------------------	--------	---

<sup>1</sup> A Műszaki Tudományok Osztálya a 2004. április 22-i ülésén úgy határozott, hogy interdiszciplináris témában kizárólag értekezés formájában indított doktori cselekményt támogat. Ez az osztályhatározat bejelentés formájában elhangzott a Doktori Tanács 2004. április 23-i ülésén.

	IF nélkül, külföldön megjelent	0,4
	IF nélkül, itthon megjelent	0,3
Konferenciacikk***	Idegen nyelven	0,2
	Magyarul	0,1

\* A folyóiratok reguláris számában megjelent konferenciaanyagok folyóiratcikknek számíthatók. (De nem lehet ugyanezt a konferenciaanyagot – vagy annak rövidebb változatát – konferenciaticknak is elszámolni.)

\*\* Ha még nem ismert a kérdéses évben érvényes IF, akkor a folyóirat legutolsó IF-a.

\*\*\* Min. 4 oldal; CD-n megjelent cikk is elfogadható, ha a CD-nek van ISBN-száma.

## Q kiszámítása tudományos könyv<sup>2</sup> esetén

A pontszám a szerzők számával osztandó.

Könyv vagy könyvrészlet, 100 oldal felett	Idegen nyelven	2
	Magyarul	1
Könyv vagy könyvrészlet, 100 oldal alatt	Idegen nyelven	10 oldalanként 0,2
	Magyarul	10 oldalanként 0,1

## Q kiszámítása műszaki alkotásnál

Az **A, B és C kategóriában** csak kiemelkedő megvalósult műszaki alkotásra adható pont. Ezek jellemzője az, hogy

- vagy beszámolt az alkotásban megvalósult tudományos eredményről legalább egy lektorált folyóiratcikkben, melyre legalább két komoly hivatkozást is kapott,
- vagy megvalósított szabadalom fűződik hozzá.

Pontozás:

Alkotásonként	legfeljebb 1,0 pont a tudományos bizottság döntése szerint
---------------	--

Az **Ép kategóriában** az építészeti tervezés három értékelhető eleme:

- megvalósult épület,
- kiemelkedő, de valamely okból nem megvalósult terv,
- kiemelkedő értékű és ekként elismert tervpályázat.

Pontozás:

- Megvalósult épület, 1,0 pont  
amelyről legalább 3 hazai vagy 1 külföldi folyóiratban értékelés jelent meg, vagy amely rangos (hazai vagy nemzetközi) díjban részesült

<sup>2</sup> Tudományos vagy szakkönyv vagy hasonló könyvrészlet.

2. Jelentős épületterv, amelyről legalább 3 hazai vagy 1 külföldi folyóiratban értékelés jelent meg 0,5 pont
3. Tervpályázat  
 országos, titkos és nyilvános tervpályázaton 1., 2. vagy 3. díj 0,3 pont  
 külföldi eredményes tervpályázat<sup>3</sup> 0,6 pont

Urbanisztikai tervek, illetve műemlék-rekonstrukciók esetén is a fenti értékelés követendő. Ugyanazon épület, terv vagy díj nem kaphat több szempontból is pontot.

## 2. Az idézettség I értékszáma

Az A, B, C és Ép kategóriákban csak azok a független hivatkozások (a hivatkozó és a hivatkozott publikációknak nincs közös szerzőjük) fogadhatók el, amelyek tudományos könyvben, tudományos folyóiratban, tudományos konferenciaközleményben, valamint habilitációs, MTA doktori vagy azzal egyenértékű értekezésben, továbbá olyan (kisdoktori, kandidátusi vagy PhD értekezésben<sup>4</sup>) jelentek meg, amely értekezés nem a pályázó tudományos vezetésével készült. Az idézettség értékszáma a beszámítható független hivatkozások számával egyezik meg. A hivatkozásoknál nem kell osztani a szerzők számával.

Az Ép kategóriában a hazai és nemzetközi folyóiratok kritikái, elemzései és bemutatásai is elfogadhatók idézetnek.

## A DOKTORI HABITUSVIZSGÁLAT TUDOMÁNYOS KÖZÉLETI KÖVETELMÉNYEI

A tudományos közéletben való részvétel többféle tevékenységből áll. Tudományos közéleti tevékenységként az alábbi területeken végzett tevékenységet lehet megjelölni, ahol lehet, számszerű adatokkal:

- Doktori képzés (témavezetés, fokozatszerzések, programkidolgozás, előadások tartása)
- TDK-témavezetés (dolgozatok, díjak)
- Hazai/nemzetközi folyóirat-szerkesztőbizottsági tagság
- Kiemelkedő tanítványok nevelése (közös publikációk)
- Funkciók hazai/nemzetközi kongresszusok, konferenciák szervezésében
- Funkciók hazai/nemzetközi tudományos szervezetekben
- Elnyert hazai/nemzetközi tudományos pályázatok
- Vendégprofesszori, vendégkutatói megbízások
- Hosszabb külföldi tanulmányutak
- Részvétel a hazai/nemzetközi egyetemi/főiskolai graduális képzésben
- Funkciók doktori iskolákban, doktorképzésben
- Tanszék/kutatócsoport/kutatóintézet vezetése
- Funkciók tudományos zsűriekben, kuratóriumokban, pályázatok bírálata

<sup>3</sup> Eredményes: díjazott, megvett, honourable mention vagy mention kategória.

<sup>4</sup> Csak azoknak az értekezéseknek a hivatkozásai fogadhatók el, amelyek  
 – a közforgalomban lévő tudományos irodalom körébe tartoznak, és  
 – nem a kérelmező tudományos vezetése alatt készültek.

Részvétel tudományos minősítésben (bíráló, bírálóbizottsági tagság, előterjesztés)

Hazai/nemzetközi tudományos díjak, kitüntetések.

A közéleti tevékenység pozitív megítéléséhez a fenti 15 terület közül legalább 6-ban kell tevékenységet felmutatni. A tudományos közéleti tevékenységek összességükben befolyásolják a minősítő bizottságnak, osztálynak a kérelmező szakmai habitusáról kialakított véleményét.

2014. március 25.